- 9 ส.ค. 2542

การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัทมวรรณ วงศ์ขจร

อภินันทนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2542

ISBN 974-662-569-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ภพ
ป๖๓๒ก
๒๕๔๒

Copyright by Mahidol University

310778 ค.๒

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

.....

นางสาวปัทมวรรณ วงศ์ขจร

ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี ขำหิรัญ

ศศ.บ.,M.A.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

อ.บ., Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์

อ.บ., อ.ม., Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์อำนวย ถิฐาพันธ์ Ph.D.

รักษาราชการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

รองศาสตราจารย์สุจริตลักษณ์ ดีผดุง

ศศ.บ., ศศ.ม., Ph.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์

วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2542

.....

นางสาวปัทมวรรณ วงศ์ขจร

ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี ขำหิรัญ

ศศ.บ.,M.A.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

อ.บ., Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรทิพา ทองสว่าง

ศศ.บ., M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์

อ.บ., อ.ม., Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์อำนวย ถิฐาพันธ์ Ph.D.

รักษาราชการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

ศาสตราจารย์คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

อ.บ., Ph.D.

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ. สุขุมาวดี ขำหิรัญ ศ.ดร. คุณหญิง สุริยา รัตนกุล รศ.ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่สละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบ แก้ไข ให้คำแนะนำต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ และผศ. พรทิพา ทองสว่าง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ที่ได้ให้ความรู้ ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ที่ได้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอขอบคุณอาจารย์และนักเรียนทุกๆท่านที่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษา และให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยในระหว่างเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณคุณชุติมา อึ้งภากรณ์ คุณอดุลย์ศักดิ์ รัตนเสวก ที่ให้ความช่วยเหลือในการลงรหัสข้อมูล และคำนวณผลข้อมูลทางสถิติ

ขอขอบคุณคุณสุทธิรา ว่องพาณิชเจริญ คุณพรประภา ฐูปถมพงศ์ ที่ช่วยเหลือเรื่องการพิมพ์วิทยานิพนธ์ รวมไปถึงเพื่อนๆในสาขาภาษาศาสตร์ที่ให้กำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยได้รับทุนการวิจัยบางส่วนจากมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี มูลนิธิหม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ และบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้ความเอาใจใส่และกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ปัทมวรรณ วงศ์ขจร

Copyright by Mahidol University

3636910 LCLG/M : สาขาวิชา : ภาษาศาสตร์ ; ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)
คำสำคัญ : คำเรียกขาน / วัยรุ่น / ภาษาศาสตร์เชิงสังคม

ปัทมวรรณ วงศ์ขจร : การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร (THE USE OF ADDRESS TERMS AMONG BANGKOK THAI ADOLESCENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุขุมาวดี ขำหิรัญ, ผศ., สุริยา รัตนกุล, ศ.ดร., สุวิไล เปรมศรีรัตน์, รศ.ดร. 112 หน้า.
ISBN 974-662-569-1

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบและการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครตามอิทธิพลของปัจจัยทางสังคม 3 ประการ ได้แก่ บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง เพศของผู้ฟัง และอายุของผู้ฟัง ข้อมูลที่ใช้ศึกษาได้มาจากแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นจากการสังเกตจากสถานการณ์การใช้จริง และวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวโดยวิธีการทางสถิติ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้มี 17 รูปแบบ ซึ่งปรากฏทั้งรูปแบบที่มีส่วนประกอบเดี่ยวและส่วนประกอบหลายส่วน คำเรียกขานที่ใช้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมี ตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนที่ต้องมีอาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพัง หรือรวมกับส่วนประกอบอื่นและเรียงตามลำดับก่อนหลังดังต่อไปนี้ คำเรียก สรรพนาม / คำนำหน้า คำเรียกญาติ อาชีพ / ตำแหน่ง และชื่อ ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ได้แก่ คำลงท้าย

จากการศึกษาพบว่า การแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม 3 ประการนั้น บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาคืออายุของผู้ฟัง ส่วนเพศของผู้ฟังมีผลต่อการแปรของคำเรียกขานน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์พบว่า การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมที่ให้ความสำคัญแก่ระบบเครือญาติ

Copyright by Mahidol University

3636910 LCLG/M : MAJOR : LINGUISTICS ; M.A. (LINGUISTICS)
KEY WORDS : ADDRESS TERMS / ADOLESCENT / SOCIOLINGUISTICS

PATTAMAWAN WONGKACHORN : THE USE OF ADDRESS TERMS AMONG BANGKOK THAI ADOLESCENTS. THESIS ADVISORS : SUKHUMA-VADEE KHAMHIRAN, M.A., SURIYA RATANAKUL, Ph.D., SUWILAI PREMSRIRAT, Ph.D.
112 p. ISBN 974-662-569-1

The purpose of this thesis is to study the patterns and usage of address terms among Bangkok Thai adolescents under the influence of 3 social factors : the status of the addressor and the addressee, sex of the addressee and age of the addressee. The data were collected by using questionnaires. The body of the questionnaire was constructed based on observations undertaken as part of the study.

The result of the study shows that there are 17 patterns of address terms occurring as single unit and compound unit. The form of address terms among Bangkok Thai adolescents consists of two parts: the obligatory and the optional parts. The obligatory can be a single unit or a combination of two or more units. The full occurrence is vocative, pronominal, kinterm, occupation / title and name. The optional is a final particle.

The study shows that the most important factor which influences the variation of the use and the pattern of address terms is the relationship between the addressor and the addressee. Age of the addressee is also found to be important while sex of the addressee is the least influential factor.

From the analysis, it may be concluded that the use of address terms among Bangkok Thai adolescents reflects the importance of the kinship system in Thai society.

Copyright by Mahidol University

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ..... ค
บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ
สารบัญ..... ฉ
สารบัญตาราง..... ซ
บทที่
1. บทนำ..... 1
1.1. ความสำคัญและที่มาของหัวข้อที่จะศึกษา..... 1
1.2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา..... 3
1.3. ขอบเขตในการศึกษา..... 4
1.4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4
1.5. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา..... 4
2. ทบทวนวรรณกรรม..... 6
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกขาน..... 6
2.2. งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน..... 9
3. วิธีดำเนินการวิจัย..... 19
3.1. แนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์..... 19
3.2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 26
4. การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร..... 33
4.1. ส่วนประกอบของคำเรียกขาน..... 33
4.2. รูปแบบของคำเรียกขาน..... 37
4.3. การปรากฏใช้คำเรียกขาน..... 40
5. ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร..... 47

Copyright by Mahidol University

หน้า

บทที่

5.1. การใช้คำเรียกขานกับบทบาททางสังคมของผู้ฟัง..... 47
5.2. การใช้คำเรียกขานกับเพศของผู้ฟัง..... 57
5.3. การใช้คำเรียกขานกับอายุของผู้ฟัง..... 67
6. สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ..... 73
6.1 สรุปผลการวิจัย..... 74
6.2 อภิปรายผล..... 78
6.3 ข้อเสนอแนะ..... 81
บรรณานุกรม..... 82
ภาคผนวก..... 87
ประวัติผู้วิจัย..... 104

Copyright by Mahidol University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ตามรูปแบบและบทบาทของผู้ฟัง	41
2. ร้อยละของการปรากฏใช้คำเรียกขาน	44
3. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นญาติผู้ใหญ่	49
4. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นญาติผู้น้อย	50
5. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นครู	51
6. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นเพื่อน	52
7. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นคนคุ้นเคย	53
8. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นคนไม่คุ้นเคย	54
9. คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นผู้ให้บริการ	55
10. สรุปรูปแบบการใช้คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากที่สุดตามบทบาททางสังคม	56
11. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกเพื่อนชายและหญิง	57
12. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกเพื่อนชายและหญิง	58
13. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกคนคุ้นเคยชายและหญิง	59
14. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกคนคุ้นเคยชายและหญิง	61
15. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยชายและหญิง	62
16. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยชายและหญิง	63
17. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกผู้ให้บริการชายและหญิง	64
18. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกผู้ให้บริการชายและหญิง	65
19. สรุปรูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากที่สุดตามปัจจัยทางเพศ	66
20. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกเพื่อน	67
21. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนคุ้นเคย	68
22. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนไม่คุ้นเคย	69
23. รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการ	70
24. สรุปรูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากที่สุดตามปัจจัยอายุของผู้ฟัง	71

Copyright by Mahidol University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อที่จะศึกษา

คนเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกของตน ให้ผู้อื่นในสังคมทราบหรือเข้าใจ รวมไปถึงใช้เป็นสิ่งแสดงเอกลักษณ์และการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ในแต่ละสังคมประกอบด้วยคนที่มีสถานภาพต่างๆกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป รวมไปถึงพฤติกรรมการใช้ภาษา อายุของคนในสังคมนั้นๆเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษามีความหลากหลาย ผู้ที่อยู่ในวัยต่างกันย่อมใช้ภาษาแตกต่างกัน มีผู้ศึกษาการใช้ภาษาของผู้พูดต่างวัยกันได้กล่าวไว้ว่า " ถ้าเราศึกษาภาษาของคนรุ่นเก่าแก่ไปจนถึงภาษาของคนรุ่นเด็ก เราอาจเห็นภาพภาษาที่แปรจากอดีตไปจนถึงอนาคตได้ ทั้งนี้โดยถือว่าคนรุ่นแก่เป็นตัวแทนของช่วงเวลาในอดีต คนรุ่นกลางเป็นตัวแทนของช่วงเวลาในปัจจุบัน และคนรุ่นเด็กเป็นตัวแทนของช่วงเวลาในอนาคต เปรียบเสมือนเราศึกษาการใช้ภาษาจริงๆในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มของภาษาในอนาคต " (ปราณี กุลละวณิชย์ และคนอื่นๆ , 2535 : 23) ตัวอย่างของภาษาของผู้ใช้ต่างวัยกัน เช่นในภาษาไทย คนรุ่นปัจจุบัน จะไม่ออกเสียงคำศัพท์แบบคนรุ่นก่อนๆ เช่นออกเสียงคำว่า " สะพาน " ว่า " ตะพาน " หรือการใช้ภาษาของเด็กมักจะมีคำศัพท์เฉพาะ เช่นใช้คำว่า " หม่ำ " แทนคำว่า " กิน " เป็นต้น ในอดีตมีงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ภาษาของผู้พูดแต่ละวัยมาบ้างแล้ว เช่น งานของโจเซฟ บี คาซากรอง (Casagrande , 1948 อ้างในอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ , 2533 : 30) ซึ่งศึกษาภาษาเด็กในภาษาโคแมนชี (Comanche) พบว่าภาษาเด็กมีศัพท์เฉพาะที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ทำให้ฟังดูน่ารักขึ้น

การศึกษาการใช้ภาษาของวัยรุ่นเป็นการศึกษาภาษาของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมที่น่าสนใจ เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อรับสภาพการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการตัดสินใจด้วยตัวเองมากขึ้น กล้าที่จะทดลองและเปิดรับสิ่งใหม่ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนและกลุ่มสังคมอยู่ พฤติกรรมของวัยรุ่นมักแตกต่างไปจากวัยอื่นๆ เช่น

Copyright by Mahidol University

การแต่งกาย ภาษาที่ใช้พูด ในด้านการใช้ภาษาจะเห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้มักมีการสร้างคำที่แปลกใหม่หรือสร้างคำที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มตนเองขึ้นมา จากการทดลองศึกษาพฤติกรรม การใช้ภาษาของคนกลุ่มนี้ ผู้วิจัยสังเกตพบว่าบางครั้งวัยรุ่นมีความลังเลใจในการตัดสินใจเลือกใช้ภาษาให้เหมาะกับผู้ฟังแต่ละคน เนื่องจากไม่แน่ใจว่าจะจัดตนเองอยู่ในกลุ่มเด็กหรือผู้ใหญ่ โดยเฉพาะ เมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุไม่แตกต่างกันมาก ข้อสังเกตดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาลักษณะภาษาของคนกลุ่มนี้ โดยเลือกศึกษาจากการใช้คำเรียกขาน (Address Terms) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังได้

ความแตกต่างของภาษาในสังคมนั้น นอกจากจะแตกต่างกันเนื่องมาจากอายุหรือวัยของผู้พูดแล้ว ภาษายังแปรไปตามปัจจัยอีกประการหนึ่ง คือ บริบททางสังคม (Social Context) การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทางสังคมหลายอย่าง องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญคือบริบททางสังคมของผู้ที่เราพูดด้วย ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ความสัมพันธ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกัน เช่น อายุหรือวัยของผู้ที่เราพูดด้วย เพศของผู้พูดเมื่อสัมพันธ์กับผู้ฟัง และบทบาททางสังคมระหว่างคู่สนทนา เป็นต้น

การใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นว่าภาษาแปรไปตามบริบททางสังคมในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่เห็นได้ชัด คือ การใช้คำเรียกขาน (Address Terms) คำดังกล่าวเป็นคำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่างๆด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมองเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง (กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ , 2531 : 1) คำเรียกขานสามารถสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังได้ เนื่องจากเวลาใช้นั้นผู้พูดจะต้องเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสมกับสถานภาพของผู้ที่ตนพูดด้วยเสมอ โดยผู้พูดจะต้องคำนึงถึงว่ากำลังพูดอยู่กับใคร ผู้ฟังมีอายุมากกว่า เท่ากัน หรือน้อยกว่า เป็นเพศเดียวกันกับตนหรือไม่ และตนเองมีบทบาททางสังคมอย่างไรในขณะที่พูด บทบาททางสังคมที่สูงกว่า เท่าเทียมกัน หรือต่ำกว่า ตลอดจนความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้ฟัง ทำให้การใช้คำเรียกขานแตกต่างกันไป ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้เคยมีผู้ศึกษาเรื่องคำเรียกขานในภาษาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคมมาแล้วหลายท่าน เช่น บราวน์และกิลแมน (Brown & Gilman , 1960) ศึกษาเรื่องคำสรรพนามเรียกขานในภาษายุโรป บราวน์และฟอร์ด (Brown & Ford , 1964) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานในภาษา

Copyright by Mahidol University

อังกฤษที่พูดโดยชาวอเมริกัน กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) ศึกษาเรื่อง การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยให้แคบลงโดยศึกษาเฉพาะคำเรียกขานภาษาไทยจากผู้บอกภาษากลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น

สำหรับพื้นที่ในการศึกษา ผู้วิจัยเจาะจงศึกษาการใช้คำเรียกขานของผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นภาษาของคนในเมือง วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2538 : 6) กล่าวว่า ภาษาของคนในเมืองจะแตกต่างและหลากหลายกว่าภาษาของคนในชนบท ภาษาของคนในเมืองอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ๆตามการใช้เวลาในชีวิตประจำวัน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นภาษาที่ใช้กับครอบครัว กับคนที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน ลักษณะการใช้ภาษาแสดงออกโดยใช้คำเรียกญาติ เพราะความเป็นส่วนตัว อายุ ญาติพี่น้องมีความสำคัญ ในการพูดกับคนคุ้นเคย ผู้พูดจะใช้อายุเป็นเกณฑ์ประเมินผู้ฟังว่า ผู้ฟังเป็นคนในกลุ่มอายุใด รุ่นเดียวกับผู้พูดหรือรุ่นเดียวกับพ่อแม่ ตายาย ของตน ซึ่งผู้พูดจะใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่า ควรเรียกผู้ฟังเป็นพี่หรือน้อง ป้าหรือน้า ตาหรือยาย ส่วนที่สองเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงาน หรือสถานศึกษาซึ่งแตกต่างหลากหลายกันไปตามสายวิชาและอาชีพ ซึ่งอาจจะมีภาษาเฉพาะวงการมาก จนคนนอกวงการไม่เข้าใจก็ได้ และ ส่วนที่สามเป็นภาษาที่รับจากสื่อมวลชนชนิดต่างๆทั้งจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร วารสาร ภาพยนตร์ และวิดิโอ ความแตกต่างและหลากหลายนี้เองทำให้ภาษาของคนในกรุงเทพมหานครน่าสนใจศึกษา เพราะมีทั้งภาษาที่ไม่เป็นทางการที่ใช้กับคนใกล้ชิด และภาษาทางการที่ใช้กับคนแปลกหน้า ไม่คุ้นเคยกัน ประกอบกับการศึกษาคำเรียกขานที่ผ่านๆมามีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและศึกษาภาษาไทยถิ่นโดยใช้ข้อมูลภาษาพูด ยังไม่มีผู้ศึกษาคำเรียกขานภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยใช้ข้อมูลจากภาษาพูดซึ่งเก็บจากสถานการณ์จริง ในการศึกษาครั้งนี้นอกจากจะทำให้ทราบถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นกับปัจจัยทางสังคมแล้ว ยังอาจทำให้มองเห็นภาพการใช้ภาษาในอนาคตได้ เพราะวัยรุ่นต้องทำหน้าที่เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมการใช้ภาษาของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1.2.1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

Copyright by Mahidol University

1.2.2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวกำหนดทางสังคมกับการเลือกใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

1.3.1. ศึกษาเฉพาะคำเรียกขานในภาษาพูดของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครปีพ.ศ. 2539

1.3.2. ศึกษาการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ได้แก่บทบาททางสังคมระหว่างบุคคล เพศของผู้พูดเมื่อสัมพันธ์กับผู้ฟัง และอายุของผู้ฟัง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1. ทำให้ทราบและเข้าใจการใช้คำเรียกขาน ลักษณะและรูปแบบคำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

1.4.2. มองเห็นภาพการใช้ภาษาในสังคมของวัยรุ่นบางลักษณะที่แสดงออกจากการใช้คำเรียกขาน

1.4.3. เป็นแนวทางในการนำความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคมมาวิจัยการใช้คำประเภทอื่นๆต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

คำเรียกขาน หมายถึง คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะพูดเรื่องต่างๆด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมองเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง

Copyright by Mahidol University

วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และนักเรียนชั้น ปวช.สายอาชีวศึกษาที่ศึกษาในสถานศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

Copyright by Mahidol University

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกขานมีมาแล้วมากมาย ทั้งในแง่ของทฤษฎีและงานวิจัยเฉพาะกรณี เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องคำเรียกขาน และงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน ดังต่อไปนี้

2.1. แนวคิดเกี่ยวกับคำเรียกขาน

การเรียกขาน (Address) เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียก (Addressor) กับผู้ที่ถูกเรียก (Addressee) ซึ่งในกรณีนี้ไม่รวมถึงการสร้างสัมพันธไมตรีในครั้งแรก ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำเรียกขานไว้ เช่น ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 1) กล่าวถึงความหมายของคำเรียกขานในงานวิจัยเรื่อง " การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ " ว่า

> คำเรียกขาน คือคำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง ก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่าง ๆ ด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมอง เมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่ *คำนำหน้า* เช่น คุณ และจบลงที่ *คำลงท้าย* เช่น ครับ ตัวอย่าง คุณนฤมลครับ นับเป็นคำเรียกขานคำหนึ่ง หรืออาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่อาจปรากฏระหว่าง *คำนำหน้า* กับ *คำลงท้าย* ก็ได้ เช่น นฤมล

บราวน์ (Braun , 1988) กล่าวถึงคำเรียกขานว่า คำเรียกขาน (Forms of address) หมายถึงคำหรือวลีที่ใช้ในการเรียกผู้ที่เราพูดด้วย ในภาษาส่วนใหญ่จะได้แก่คำสรรพนาม คำกริยา และคำนาม โดยอาจมีคำอื่นที่ประกอบขึ้นด้วยกฎทางไวยากรณ์ รวมอยู่ด้วยก็ได้ และบราวน์ได้แบ่งประเภทของคำเรียกขานไว้ดังนี้

Copyright by Mahidol University

1. คำสรรพนามเรียกขาน (Pronouns of address) คือคำสรรพนามที่ใช้เมื่อหมายถึงผู้ร่วมสนทนาซึ่งได้แก่ คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบางภาษาอาจแยกเป็นระดับที่แสดงความสนิทสนมกับความเป็นทางการ เช่น คำสรรพนามในภาษายุโรป มักจะแบ่งเป็น T และ V ซึ่งมาจากภาษาลาติน TOS และ VOS แต่บางภาษาก็ไม่แสดงลักษณะเช่นนี้

2. คำกริยาเรียกขาน (Verb forms of address) หมายถึงคำกริยาที่ใช้เมื่อหมายถึงคู่สนทนา ซึ่งบางทีก็ไม่จำเป็นถ้าเกิดกับคำสรรพนามในบางภาษาที่การเกิดของสรรพนามไม่จำเป็นต้องมีเสมอไป คำกริยาตัวเดียวก็ใช้เป็นคำเรียกได้ เช่น คำกริยาที่เกิดในคำสั่ง come ! venez ! เป็นต้น

3. คำนามเรียกขาน (Nouns of address) หมายถึงคำนามที่ใช้เมื่อหมายถึงคู่สนทนา ได้แก่

3.1 ชื่อ

3.2 คำเรียกญาติ

3.3 คำนำหน้าชื่อ เช่น Mr. Mrs. คุณ ซึ่งถือเป็นคำทั่วไป

3.4 คำบรรดาศักดิ์หรือบอกยศ เช่น Count Duke Major Doctor คุณหมอ คุณครู อาจารย์

3.5 คำนามที่มีรูปเป็นนามธรรม เช่น (Your) honor ใต้เท้า ใต้ฝ่าพระบาท

3.6 คำบอกอาชีพ หมายถึงคำที่บอกอาชีพหรือหน้าที่ ของผู้ที่ถูกเรียก เช่น หมอ บ๋อย waiter chauffeur driver ซึ่งอาจมี Mr. หรือ Mrs. กำกับด้วยก็ได้

3.7 คำที่บอกความสัมพันธ์บางอย่าง เช่น สหาย เพื่อน Neighbour

Copyright by Mahidol University

3.8 คำที่แสดงความรัก เช่น ที่รัก darling ซึ่งมักจะถูกจำกัดด้วยบริบทและหน้าที่มากกว่าด้วยความหมายของคำ แต่มักใช้เพื่อให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิด

3.9 คำที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่เรียกกับบุคคลอื่น เช่น ในภาษาอาหรับ

Abu Ali	'father of Ali'
Bint Ahmed	'daughter of Ahmed'

คำเรียกขานที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะมีรูปแบบการใช้อย่างเป็นระบบ เมื่อพูดถึงระบบคำเรียกขานของภาษาใดจะหมายรวมถึงระบบที่ประกอบด้วยคำทั้งหมดที่ใช้เพื่อการเรียกขานที่มีในภาษานั้น และความสัมพันธ์ระหว่างคำเหล่านั้น ทุกภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษา ภาษาย่อย หรือภาษาชนิดใดก็ตามจะมีความแตกต่างในเรื่องของจำนวน และรูปแปรของคำเรียกขาน เช่น ภาษาอังกฤษมี You คำเดียว ในขณะที่ภาษาไทยมีคำสรรพนามที่ใช้เพื่อหมายถึงผู้ถูกเรียกหลายคำ และภาษาไทยถิ่นก็จะมีรูปแปรต่างๆ บางภาษาแยกความแตกต่างระหว่างเพศของผู้ถูกเรียก บางภาษาแยกตามสถานภาพของผู้ถูกเรียก

การที่เจ้าของภาษาหรือผู้พูดสามารถใช้คำเรียกขานได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการเลือกใช้รูปแปรของแต่ละคำ เรียกว่า พฤติกรรมการใช้คำเรียกขาน (Address behavior) ซึ่งในทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม พฤติกรรมการใช้คำเรียกขานนี้จะสื่อความหมายได้ก็ต่อเมื่อผู้พูดเลือกใช้รูปแปรต่างๆของคำเรียกขานแต่ละตัวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ในบริบทของการสนทนานั้นๆ ปัจจัยอื่นๆที่นอกเหนือจากภาษาจะกำกับการเลือกรูปคำที่สามารถใช้สับเปลี่ยนกันได้ทางไวยากรณ์ ดังนั้นรูปแปรที่เลือกใช้จึงเป็นตัวบ่งลักษณะทางสังคม (Social features) ของคู่สนทนา

บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนคำเรียกขานระหว่างคู่สนทนา (Reciprocity) และการแสดงความเท่าเทียมกันของฐานะทางสังคม (Symmetry) สามารถแบ่งรูปแบบการใช้คำเรียกขานออกได้เป็น 2 แบบ คือ

1. รูปแบบของคำชนิดเดียวกันและเท่าเทียมกัน (Reciprocal and symmetrical) หมายถึงการใช้คำเรียกขานชนิดเดียวกันหรือเท่าเทียมกัน เช่น ต่างฝ่ายต่างเรียกชื่อแรก

Copyright by Mahidol University

(First name) ของกันและกัน หรือต่างฝ่ายต่างใช้คำเรียกญาติ

2. รูปแบบของคำคนละชนิดและไม่เท่าเทียมกัน (Non-Reciprocal and Asymmetrical) หมายถึง การใช้คำเรียกขานคนละชนิดหรือไม่เท่าเทียมกัน เช่น ฝ่ายหนึ่งใช้ T อีกฝ่ายหนึ่งใช้ V หรือฝ่ายหนึ่งเรียกด้วยชื่อแรก อีกฝ่ายใช้ชื่อสกุล

2.2. งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขาน

งานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานมีมากมายจากผู้ศึกษาคนไทยและคนต่างชาติ ทั้งในแง่มุมที่เป็นการศึกษาคำเรียกขานโดยเฉพาะ และศึกษาคำสรรพนามซึ่งจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเรียกขาน อย่างไรก็ดี ผลงานวิจัยที่ได้ทำมาแล้ว ยังไม่มีผู้ใดเจาะจงศึกษาการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่น ส่วนใหญ่จะศึกษาภาพการใช้คำเรียกขานหรือคำสรรพนามโดยรวมของคนในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือเจาะจงศึกษาคนเฉพาะอาชีพเท่านั้น

2.2.1. งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาตะวันตก

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะกล่าวถึงต้นแบบเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งงานวิจัยของผู้ที่เรียกว่าเป็นผู้ริเริ่มการศึกษาคำเรียกขานสมัยต่อๆมา คืองานของบราวน์และกิลแมน (Brown & Gilman, 1960) ศึกษาคำสรรพนามที่ใช้เป็นคำเรียกขานในภาษายุโรป ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส เยอรมันและอิตาเลียน เกี่ยวกับความหมายของสรรพนามเรียกขาน ประวัติของการใช้คำ การใช้คำในปัจจุบัน และปัจจัยที่มีผลต่อการใช้คำ ผลการวิจัยสรุปว่าสรรพนามบุรุษที่สองที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษายุโรปมี 2 รูป คือ V หมายถึงบุรุษที่สองพหูพจน์ เช่น vous ในภาษาฝรั่งเศส และ T หมายถึง บุรุษที่สองเอกพจน์ เช่น tu ในภาษาฝรั่งเศส ความสัมพันธ์ 2 ประการที่เป็นปัจจัยกำหนดการใช้สรรพนามเรียกขานว่าจะเป็น V หรือ T คือ " อำนาจ " (power) และ "ความใกล้ชิดกันเป็นกลุ่มเดียวกัน" (solidarity) อำนาจแสดงความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม องค์ประกอบของอำนาจได้แก่ ความแข็งแกร่งของร่างกาย ความมั่งคั่ง อายุ เพศ บทบาททางครอบครัวหรือสังคม ส่วนความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกันเป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม ซึ่งเกิดจากความทัดเทียมกันทางสังคม เช่น เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเหมือนกัน มีครอบครัว ศาสนา

Copyright by Mahidol University

อาชีพ เพศ เกิดในที่เดียวกัน เป็นต้น

ด้านประวัติความเป็นมาของสรรพนามในภาษายุโรปนั้น บราวน์และกิลแมนพบว่า แต่เดิมนั้น T และ V ใช้แยกความแตกต่างระหว่างเอกพจน์และพหูพจน์ กล่าวคือ T ใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่สองเอกพจน์ เรียกคนๆเดียว V ใช้เป็นสรรพนามบุรุษที่สองพหูพจน์ เรียกคนหลายคน ต่อมายุโรปสมัยกลางมีการใช้สรรพนามเรียกขานต่างไปจากเดิม สามัญชนเมื่อพูดกับพระเจ้าแผ่นดินมักจะใช้รูปพหูพจน์ ทั้งนี้หมายรวมถึงพระราชินีและบริวารด้วย ดังนั้น การใช้คำสรรพนามซึ่งเดิมถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างเอกพจน์กับพหูพจน์จึงกลายเป็นถูกกำหนดโดยอำนาจ กล่าวคือผู้มีอำนาจน้อยจะใช้สรรพนามบุรุษที่สองพหูพจน์ V เรียกขานผู้มีอำนาจมาก ส่วนผู้มีอำนาจมากจะใช้สรรพนามบุรุษที่สอง T เรียกขานผู้มีอำนาจน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่ถูกกำหนดโดยอำนาจเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม สำหรับคนที่อยู่ในชนชั้นล่าง จะใช้ T เรียกขานกัน ในสมัยต่อมามีปัจจัยทางสังคมแบบใหม่เข้ามามีบทบาทในการกำหนดการใช้สรรพนามบุรุษที่สอง คือความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง การใช้สรรพนามเรียกขานจึงมีแนวโน้มเป็นรูปแบบเท่าเทียมคือ V-V หรือ T-T ขึ้นอยู่กับว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความใกล้ชิดกันเพียงใด กล่าวคือ ในหมู่คนที่มีความใกล้ชิดมาก เช่น พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง นายกับบ่าวที่รับใช้มานาน จะใช้สรรพนามเรียกขานเป็น T-T แต่ในหมู่คนที่ไม่มีความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน เช่น นายจ้างกับลูกจ้าง ลูกค้ากับผู้ให้บริการ นายทหารกับพลทหาร เป็นต้น ก็จะใช้สรรพนามเรียกขานเป็น V-V ส่วนในภาษายุโรปปัจจุบันบราวน์และกิลแมนยังพบว่าการใช้สรรพนามเรียกขานยังขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคม อุดมการณ์ทางการเมือง เช่น เป็นฝ่ายซ้ายหรือฝ่ายขวาและทัศนคติของผู้พูด เช่น โกรธหรือดูถูกผู้ฟังอีกด้วย

บราวน์และฟอร์ด (Brown & Ford , 1964) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เก็บข้อมูลจากบทละครอเมริกัน จากบทบันทึกข้อความของพนักงานบริษัทในเมืองบอส ตัน จากการสังเกตเด็กๆ ในตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา และจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังนักธุรกิจพบว่า คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันมี 2 ประเภท คือ ประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม และประเภทที่ใช้ในความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม รูปแบบคำเรียกขานแบ่งออกเป็น 3 แบบใหญ่ๆ ได้แก่

Copyright by Mahidol University

1. ชื่อแรก (first name) คือการเรียกขานด้วยชื่อของทั้งสองฝ่าย ใช้ในหมู่เพื่อนและคนสนิทสนมซึ่งมีค่านิยมเหมือนกันและรู้จักกันดี เช่น David

2. ตำแหน่ง + นามสกุล (title + last name) คือการที่ทั้งสองฝ่ายต่างเรียกกันด้วยตำแหน่ง เช่น Miss, Prof., Dr.+ นามสกุล รูปแบบนี้จะใช้ในหมู่คนที่เพิ่งรู้จักกัน

รูปแบบที่ 1 และ 2 เป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม

3. ตำแหน่ง + นามสกุล และชื่อแรก จัดเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม โดยฝ่ายหนึ่งใช้ตำแหน่ง + นามสกุล ส่วนอีกฝ่ายใช้ ชื่อแรก เรียกขานกัน ทั้งนี้เนื่องจากสถานภาพที่ต่างกันของผู้พูดและผู้ฟังซึ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม เช่น อายุ อาชีพ ยศ ตัวอย่าง เช่น นักบริหารหนุ่มพูดกับภารโรงอายุมาก อาชีพจะเป็นตัวกำหนดไม่ใช่อายุ นักบริหารหนุ่มจะเรียกภารโรงด้วยชื่อแรก เช่น Jack เพราะถือว่าภารโรงมีสถานภาพทางอาชีพต่ำกว่า ในขณะที่ภารโรงจะเรียกนักบริหารหนุ่ม โดยใช้ ตำแหน่ง + นามสกุล เช่น Mr.Green

เออร์วิน – ทริปปี (Ervin-Tripp , 1972) ได้ขยายขอบเขตของการวิเคราะห์ของบราวน์และฟอร์ด โดยศึกษาระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษของคนอเมริกัน เขาให้ความหมายของ “ความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน” ว่าคือการยอมรับในฐานะเพื่อนหรือผู้ร่วมงาน การวิเคราะห์นี้ต้องการแสดงให้เห็นปัจจัยต่างๆที่กำหนดการใช้คำเรียกขานให้ถูกต้อง จากกฎการใช้คำเรียกขานที่เขาสร้างขึ้น เขาเสนอผลวิเคราะห์ในรูปของแผนภูมิต่อเนื่อง โดยผู้พูดจะต้องตัดสินใจใช้คำเรียกขานแต่ละครั้งให้ถูกต้อง และการตัดสินใจแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมต่างๆ เช่น อายุ ความเป็นญาติ คนรู้จัก คนไม่รู้จัก เป็นต้น ผู้พูดจะนำปัจจัยเหล่านี้กำหนดการใช้คำเรียกขานของตนและเลือกต่อไปว่าจะได้รูปแบบคำเรียกขานที่ถูกต้อง กระบวนการตัดสินใจจะจบลงที่คำเรียกขานตรงปลายลูกศรในแผนภูมิต่อเนื่อง ซึ่งมี 7 แบบ คือ ตำแหน่ง + นามสกุล, Mr.+ นามสกุล, Mrs. + นามสกุล, Miss + นามสกุล, คำเรียกญาติ + ชื่อ, ชื่อ และการไม่ใช้คำเรียกขานเลย

Copyright by Mahidol University

2.2.2. งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกขานในภาษาไทย

คุก (Cooke , 1968) ศึกษาคำสรรพนามในภาษาไทย พม่า และเวียดนาม โดยใช้ข้อมูลจากบทความภาษาไทย พจนานุกรมไทย - อังกฤษ สำหรับนักเรียนของ แมรี่ ฮาสส์ (Mary Hass) และข้อมูลจากผู้บอกภาษาส่วนหนึ่ง เขาพบว่าคำที่ใช้เป็นคำสรรพนามในภาษาไทยมี 3 ประเภทใหญ่ๆ คือคำบุรุษสรรพนาม คำที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น คำเรียกญาติ คำบอกสถานภาพ และคำนามที่เป็นชื่อ ได้แก่ ชื่อจริงและชื่อเล่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำทั้ง 3 ประเภท คือ สถานภาพระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่าสูงกว่า ต่ำกว่า หรือเท่ากัน ความสนิทสนม และบทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งแสดงสถานภาพทางสังคม ตำแหน่ง อาชีพ เพศ วัย กลุ่มสังคม ส่วนตัวแปรในการเลือกใช้คำสรรพนาม ได้แก่ โอกาส สถานการณ์ ความเป็นทางการ อารมณ์ และทัศนคติ

แคมป์เบล (Campbell , 1969) ศึกษาวิเคราะห์คำสรรพนามภาษาไทยในฐานะของคำแทนนาม (Noun substitutes) เก็บข้อมูลการใช้จากเทปบันทึกเสียงการอภิปรายทางโทรทัศน์ วิทยุและการสัมภาษณ์ เขาแบ่งคำสรรพนามในภาษาไทยเป็น 4 ประเภท คือ คำบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามเชื่อมความ คำสรรพนามบ่งชี้ และคำสรรพนามแสดงคำถาม ในส่วนของคำบุรุษสรรพนามพบว่ามีคำให้เลือกใช้เป็นจำนวนมาก ซึ่งการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และการคำนึงถึงความหมายของคำบุรุษสรรพนามแต่ละคำที่แสดงถึงบุรุษ เพศ ความหมายแทนคน สัตว์ สิ่งของ และพจน์ นอกจากนั้นยังพบว่ามีการนำชื่อเฉพาะ ตำแหน่ง และคำเรียกญาติมาใช้เป็นคำสรรพนามได้

อังกาบ ผลากรกุล (Angkab Palakornkul , 1972) ศึกษากลวิธีการใช้คำสรรพนาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบทบาทต่างๆในสังคมไทยที่มีผลต่อการใช้การใช้คำสรรพนามในภาษาไทย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการสังเกตจากการใช้ในสถานการณ์ต่างๆ จากผู้บอกภาษาทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 95 คน ที่มีวัย อาชีพ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน รวมทั้งกลุ่มพระสงฆ์ และศึกษาจากงานเขียน จากเรื่องสั้นและนวนิยาย พบว่าคำเหล่านี้อยู่ในรูปของคำบุรุษสรรพนาม และคำนามที่ใช้เป็นคำสรรพนาม ได้แก่ คำเรียกญาติ ชื่อ และ ตำแหน่งหรืออาชีพ เช่น อาจารย์ แม่ค้า ปัจจัยทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดการใช้สรรพนามนั้นได้แก่อำนาจและสถานภาพ อายุ ความเป็นญาติและความสัมพันธ์ทาง

Copyright by Mahidol University

ครอบครัว ความเป็นเพื่อน กลุ่มชาติพันธุ์ อาชีพ เพศ และความใกล้ชิดทางสายเลือด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและเป็นเงื่อนไขในการเลือกใช้คำสรรพนาม อีกคือ ความสนิทสนม ความเคารพ ความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน ความเป็นทางการ การมีลูกอยู่ในขณะสนทนา การมีคนไม่รู้จักหรือมีฐานะทางสังคมสูงกว่าอยู่ด้วย ระยะเวลาที่รู้จักมักคุ้น การไว้ตัว และการแสดงอารมณ์ จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้คำสรรพนามในภาษาไทยกรุงเทพฯ ไม่เพียงแต่จะเกี่ยวพันโดยตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในสังคม และวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลในการกำหนดเลือกใช้สรรพนาม

จารุวรรณ พุ่มพฤกษ์ (2525) สำรวจหาคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ของครูอาจารย์ในจังหวัดลพบุรีที่ใช้แทนตัวเองเมื่อพูดกับผู้อื่น และคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้เรียกผู้ที่พูดด้วย ตลอดจนหาหลักเกณฑ์ของการใช้คำสรรพนามดังกล่าวโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การใช้คำสรรพนามทั้งบุรุษที่ 1 และ 2 ของครูอาจารย์ในจังหวัดลพบุรีนั้นแตกต่างกันไปตามผู้ที่พูดด้วย ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆอีกหลายอย่าง เช่น สถานการณ์ในการพูด ตำแหน่งหรือฐานะของผู้ที่พูดด้วย การเป็นเครือญาติกัน อายุ ความสนิทสนมคุ้นเคยกันและการรู้จักกัน นอกจากนี้อิทธิพลของสังคมซึ่งได้แก่ที่ตั้งของโรงเรียน (ในเมืองหรือนอกเมือง) ระดับของโรงเรียน (อุดมศึกษา อาชีวศึกษา มัธยมศึกษา และประถมศึกษา) วุฒิการศึกษาของครูอาจารย์ (ต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี) อายุของครูอาจารย์ยังเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้คำสรรพนามของครูอาจารย์ในจังหวัดลพบุรีอีกด้วย

ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยดูความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา 200 ปีระหว่าง พ.ศ.2325-2525 เก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายและเรื่องสั้น 157 เรื่อง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการใช้คำเรียกขานมักจะแปรไปตามตัวแปรต่างๆทางสังคม ในขั้นแรกผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาส่วนประกอบและรูปแบบโดยทั่วไปของคำเรียกขานที่ใช้กันในภาษาไทย จากนั้นจึงวิเคราะห์ว่าการใช้รูปแบบต่างๆของคำเรียกขานเหล่านั้นมีความแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร ตามปัจจัยทางสังคมในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เกณฑ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่นำมาใช้ในการพิจารณาแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

Copyright by Mahidol University

1. ความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพที่ทัดเทียมกัน ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามความเป็นจริงก็ได้ กล่าวคือเป็นความสัมพันธ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมองว่าคู่สนทนามีบทบาทเหมือนกับตน ทั้งๆที่ความเป็นจริงผู้พูดอาจมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน เพื่อนหรือคู่รัก

2. ความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพที่แตกต่างกัน การมีสถานภาพที่ต่างกันอาจเนื่องมาจาก อายุ ประสบการณ์ หรือการมีอำนาจและบุญคุณเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ครูกับศิษย์ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่คำนึงถึงการมีสถานภาพที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าของทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าเป็นเรื่องสำคัญ หรือความสัมพันธ์นั้นไม่ชัดเจนว่าใครมีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่าใคร เช่น ผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

ผลการวิจัยรูปแบบของคำเรียกขานสรุปว่าคำเรียกขานในภาษาไทยมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมีตามด้วยส่วนที่มีก็ได้ไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้ได้แก่คำลงท้าย เช่น คะ ครับ และส่วนที่ต้องมีจะเป็นคำใดคำหนึ่งหรือหลายคำในคำเหล่านี้ประกอบกัน และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำสรรพนาม คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ หรือ ตำแหน่ง ชื่อ และวลีแสดงความรู้สึก รูปแบบของคำเรียกขานที่พบในข้อมูลมี 25 รูปแบบซึ่งใช้ตามบทบาทของผู้พูด 14 บทบาทดังนี้ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย สามี ภรรยา ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ครู ศิษย์ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ เพื่อน คนรู้จักกัน คนไม่รู้จักกัน คู่รัก ใน 25 รูปแบบนี้มีผู้วิจัยพบว่ามีเพียง 11 รูปแบบที่มีอัตราการใช้มาก โดยคำเรียกขานที่ปรากฏมากที่สุดและสม่ำเสมอได้แก่ ชื่อ คำนำหน้า + ชื่อ และคำนำหน้า ซึ่งการใช้คำทั้ง 3 นี้ถูกกำหนดโดยความเคารพและความสนิทสนมที่ผู้พูดแสดงต่อผู้ฟัง (รายละเอียดรูปแบบของคำเรียกขานจะนำไปอธิบายไว้ในบทที่ 4)

สำหรับการเปลี่ยนแปลงตลอดสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้น ข้อมูลแสดงว่า คำเรียกขานที่ผู้ใหญ่ใช้พูดกับผู้น้อยมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก แต่คำเรียกขานที่ผู้น้อยใช้พูดกับผู้ใหญ่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปในทำนองที่แสดงความเท่าเทียมกับผู้ใหญ่มากขึ้นตั้งแต่สมัยประชาธิปไตย (พ.ศ. 2475) เป็นต้นมา โดยใช้ ชื่อ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียกขานกันเพิ่มขึ้น และสำหรับใน

Copyright by Mahidol University

หมู่คนที่เท่ากัน การใช้คำเรียกขานมีแนวโน้มแสดงความสนิทสนมมากขึ้น โดยการใช้ ชื่อ แทนคำนำหน้า และ คำนำหน้า + ชื่อ

จตุพร ศิริสัมพันธ์ (2529) ศึกษาคำสรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปาน โดยศึกษาจากบันทึก 1 ฉบับ และจดหมาย 3 ฉบับ พบว่ามีใช้ 2 รูปแบบ คือ คำบุรุษสรรพนาม และคำนามที่ใช้เป็นคำสรรพนาม คำบุรุษสรรพนามพบว่าใช้จำนวน 6 คำแสดงลักษณะทางไวยากรณ์ด้านบุรุษ พจน์และเพศ และมีการใช้แตกต่างกันตามลักษณะทางสังคม คือสถานภาพของผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่กล่าวถึง รวมทั้งแสดงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความเป็นทางการ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การยกย่องให้เกียรติและการถ่อมตัว ส่วนคำนามที่ใช้เป็นสรรพนามพบใช้ 7 ประเภท ได้แก่ คำนำหน้า ยศ ชื่อ คำบอกอาชีพและบอกตำแหน่ง คำเรียกญาติ คำนามที่หมายถึงพระราชา และคำนามที่หมายถึงนักบวช บ่งชี้ลักษณะทางสังคมคือ บทบาทและความสัมพันธ์ของผู้ใช้สรรพนาม คำนามทั้ง 7 ประเภทใช้ทำหน้าที่เป็นสรรพนามได้ตามลำพังเฉพาะบางประเภทและประกอบกันเป็นกลุ่มคำได้ทุกประเภท

จากการศึกษาพบว่าความถี่ของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ปรากฏใช้ในข้อมูลบ่อยกว่าคำนามซึ่งใช้เป็นสรรพนาม ส่วนคำสรรพนามบุรุษที่ 3 นั้นปรากฏใช้น้อยกว่าคำนามซึ่งเป็นสรรพนาม การใช้สรรพนามจะสับเปลี่ยนรูปคำได้เมื่อสถานภาพของผู้ฟังเปลี่ยนไป และเมื่อผู้พูดต้องการให้เกียรติผู้ฟังหรือเมื่อผู้พูดต้องการถ่อมตัว นอกจากนี้ถ้าไม่ใช้คำสรรพนามรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จะมีการละรูปคำสรรพนาม เมื่อได้กล่าวถึงคำสรรพนามหรือคำนามซึ่งแทนบุคคลมาแล้วครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์สรรพนามทำให้พบว่า สรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปานสะท้อนสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา ได้แก่ การแสดงฐานะของขุนนาง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศส การรับวัฒนธรรมอินเดียและเขมร ตลอดจนค่านิยมที่มีต่อพระมหากษัตริย์ไทยและสถานภาพสตรี

สุรีย์ เพ็งสมบัติ (Suree Pengsombat , 1990) ศึกษาคำสรรพนามในภาษาไทยโซ่งบ้านไผ่หูช้าง (หมู่ที่ 4 และ 7) และบ้านเกาะเล็ก (หมู่ที่ 7) ต.ไผ่หูช้าง อ.บางเลน จ.นครปฐม เพื่ออธิบายรูปแบบของคำสรรพนามภาษาไทยโซ่ง ตลอดจนแสดงให้เห็นลักษณะทาง

Copyright by Mahidol University

ไวยากรณ์ของคำสรรพนาม รูปแบบคำสรรพนามภาษาไทยโซ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ คำบุรุษสรรพนามและคำนามซึ่งถูกนำมาใช้คล้ายคำบุรุษสรรพนาม ได้แก่ คำเรียกญาติ คำที่เป็นชื่อคำบอกตำแหน่ง และอาชีพ คำที่ใช้เรียกเพื่อน คำยืม คำซึ่งนำมาใช้ในการอ้างอิงคู่สมรสของตนเองและเพื่อน และคำเฉพาะซึ่งนำมาใช้ในการสนทนากับพระ สำหรับคำเรียกญาติสามารถนำมาใช้ในการเรียกญาติจริงๆ และเรียกคนที่ไม่ได้เป็นญาติ จากการศึกษาพบว่าการใช้สรรพนามในภาษาไทยโซ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งในหน้าที่การงาน ศาสนา ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และการเป็นสมาชิกในครอบครัว ช่วงห่างระหว่างอายุ กลุ่มเชื้อชาติ และความเป็นเพื่อน นอกจากนี้การใช้สรรพนามยังอาจแปรเปลี่ยนไปตามปัจจัยทางสังคมอื่นๆ คือ การสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น การอยู่ต่อหน้าเด็ก ความเป็นทางการ ความสนิทสนมตลอดจนการแสดงอารมณ์หรือทัศนคติของผู้สนทนา

มีชัย เอี่ยมจินดา (2534) ศึกษาวิวัฒนาการของระบบคำสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยปัจจุบันเพื่อดูการปรากฏใช้ ความแตกต่างในการใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้ใช้ในสังคมแต่ละสมัย เพื่อเปรียบเทียบการใช้ระบบคำบุรุษสรรพนาม และเพื่ออธิบายเปลี่ยนแปลงระบบคำบุรุษสรรพนามที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ระบบคำบุรุษสรรพนามแต่ละสมัยสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ บุรุษสรรพนามที่เป็นคำผสม จากการศึกษาพบว่าคำบุรุษสรพนามที่ใช้ในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 1-5 ยังให้ความสำคัญเรื่องบุรุษและพจน์ แต่ในสมัยสมัยปัจจุบันเรื่องพจน์ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่ผู้ใช้คำนึงถึงในการเลือกใช้คำ แต่มีปัจจัยทางด้านสังคมเข้ามามีบทบาท ได้แก่ เพศ ความเป็นทางการ สถานภาพทางสังคม ความสุภาพ และความสนิทสนม ในเรื่องของวิวัฒนาการนั้น จากการศึกษาพบว่าระบบคำบุรุษสรรพนามที่ปรากฏใช้ในแต่ละสมัยมีการเปลี่ยนแปลง 3 ลักษณะใหญ่ คือ

1. เกิดคำใหม่ที่ให้ความหมายพิเศษนอกเหนือไปจากเรื่องของบุรุษและพจน์ ได้แก่ การแสดงตน การอ่อนน้อมถ่อมตน หรือการยกย่องให้เกียรติ

2. นำคำเก่ามาใช้ในความหมายใหม่เพื่อทำหน้าที่ที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคำแทนตัวของผู้ปกครองคือพระมหากษัตริย์

3. มีการยืมคำจากต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นคำบุรุษสรรพนาม

Copyright by Mahidol University

รังสรรค์ จันต๊ะ (2535) ศึกษาลักษณะและการใช้คำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามอิทธิพลของปัจจัยต่างๆทางสังคม รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างในการใช้ระหว่าง 2 ชุมชนภาษาคือ ชุมชนภาษาในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง กับชุมชนภาษาในตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปว่า คำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่มี 35 รูปแบบ โดยปรากฏทั้งรูปแบบที่เป็นส่วนประกอบเดี่ยวและส่วนประกอบหลายส่วน มีปัจจัยทางสังคมที่ทำให้ผู้เรียกต้องตัดสินใจเลือกใช้คำเรียกขานนั้นๆ ได้แก่ ปัจจัยประจำตัวบุคคลอันประกอบด้วยเพศ วัย อายุ และระดับฐานะ ตำแหน่งทางสังคมของผู้เรียกและผู้ถูกเรียก ปัจจัยวัจนสัมพันธ์อันประกอบด้วยความสนิทสนมกันและความสุภาพ ปัจจัยสถานการณ์ทางภาษาในขณะที่เรียกอันประกอบด้วยสถานที่ความเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ และปัจจัยอื่นๆได้แก่การยืมภาษาถิ่นอื่น อาชีพ และทัศนคติของผู้เรียกที่มีต่อผู้ถูกเรียก อิทธิพลของภาษาถิ่นอื่น ความรักใคร่เอ็นดู และความเคารพนับถือเสมือนญาติ เป็นต้น

วิไลวรรณ เชาวลิต (2536) ศึกษาการใช้และการแปรของคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของบุคลากรในโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิเคราะห์ตามปัจจัยทางสังคม 6 ประการ ได้แก่ บทบาทของผู้พูดกับผู้ฟัง เพศของผู้พูดและผู้ฟัง อายุผู้ฟัง กาลเทศะ เรื่องที่พูด และการมีบุคคลที่ 3 อยู่ด้วย ผลการศึกษาพบว่าคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมี ตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้ได้แก่ คำลงท้ายเช่น คะ ครับ ส่วนที่ต้องมีอาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพังหรือรวมกับส่วนประกอบอื่นๆ และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้สรรพนาม / คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ / ตำแหน่ง และชื่อ นอกจากนั้นยังปรากฏการไม่ใช้คำเรียกขานด้วย จากข้อมูลพบว่าการแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม 6 ประการนั้น บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด รองลงมาเป็นอายุผู้ฟัง ส่วนเพศของผู้พูดและผู้ฟัง กาลเทศะ การมีบุคคลที่ 3 อยู่ด้วยมีผลต่อการแปรของคำเรียกขานน้อยมาก สำหรับปัจจัยเรื่องที่พูดไม่มีผลต่อการใช้คำเรียกขาน จากการวิเคราะห์พบว่าการใช้คำเรียกขานจะสะท้อนลักษณะทางสังคมบางประการของคนในชุมชนนี้ ได้แก่ความผูกพันฉันญาติ การให้ความเคารพนับถือบุคคลโดยดูจากตำแหน่งหน้าที่การงาน

จุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์ (2536) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศสระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยเก็บข้อมูลคำเรียกขานทั้ง 2 ภาษาจากบทสนทนาในนวนิยายไทยและฝรั่งเศสระหว่างปี 2529-2533 จำนวน 10 เรื่องและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำเรียก

Copyright by Mahidol University

ขานทั้ง 2 ภาษาตามปัจจัยทางสังคมที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง 4 ประการ ได้แก่ บทบาททางสังคม อายุ เพศ และความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง จากการศึกษาพบว่า คำเรียกขานในภาษาไทยประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนที่ต้องปรากฏเสมอ ได้แก่คำเรียกขานและตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ได้แก่คำลงท้าย เช่น คะ ครับ ส่วนที่ต้องมีอาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพังหรือรวมกับส่วนประกอบอื่น และเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้คือ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ / ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล และวลีแสดงความรู้สึก ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง บทบาททางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้มีการแปรของคำเรียกขานที่ใช้ในทั้ง 2 ภาษา ส่วนอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมาในการใช้คำเรียกขานภาษาไทย การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมบางประการคือ คนในสังคมไทยมีความยึดถือเรื่องความเคารพและความสนิทสนม

จุไรรัตน์ หาญไชโยภูมิ (2538) ศึกษารูปแบบคำที่ใช้ในหมู่ราชการทหารบกไทยในกรุงเทพมหานคร ดูความสัมพันธ์ของคำเรียกขานกับปัจจัยทางสังคมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เพศและสถานการณ์ และศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ใน 3 หน่วยงานของกองทัพบกไทย ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบคำเรียกขานมีใช้ 11 รูปแบบ ซึ่งรูปแบบที่พบทั้งหมดประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่ต้องมีและส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนที่ต้องมีได้แก่คำประเภทใดประเภทหนึ่งใน 6 ประเภทซึ่งจะปรากฏตามลำพังหรือผสมกันตามลำดับดังนี้คือ สรรพนาม / คำนำหน้าชื่อ ตำแหน่ง ยศ คำเรียกญาติ ชื่อและชื่อหน่วยหรือแผนก ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้คือคำลงท้ายในรูปแบบ 11 รูปแบบนี้มี 3 รูปแบบได้แก่ ตำแหน่ง สรรพนาม / คำนำหน้าชื่อ + ชื่อและชื่อ มีอัตราการใช้มาก และสามารถนำมาอธิบายได้ว่า มีลักษณะความสัมพันธ์ 2 ประเภทที่กำหนดการใช้คำเรียกขานคือ (1) อำนาจและความเคารพ (2) ความคุ้นเคย นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเลือกใช้คำเรียกขาน รองลงมาได้แก่ปัจจัยสถานการณ์ และเพศ (ของผู้พูด) เป็นปัจจัยสุดท้าย

Copyright by Mahidol University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นบนพื้นฐานข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่น และวิเคราะห์คำตอบโดยใช้วิธีการทางสถิติ จากนั้นจึงจัดรูปแบบคำเรียกขาน และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการใช้คำเรียกขานดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดหลัก 2 แนวคิดในการวิเคราะห์ ได้แก่แนวคิดของ เออร์วิน-ทริปป์ (Ervin-Tripp , 1972) เกี่ยวกับกฎของภาษาศาสตร์เชิงสังคม และแนวคิดของ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) เกี่ยวกับกฎรวมแสดงรูปแบบทั้งหมดของคำเรียกขาน

3.1. แนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์

3.1.1. กฎของภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Rules)

เออร์วิน-ทริปป์ (Ervin-Tripp ,1972) ค้นพบกฎภาษาศาสตร์เชิงสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานของการใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวัน รวมเรียกว่า กฎภาษาศาสตร์เชิงสังคม ประกอบด้วย 3 กฎ หนึ่งในนั้นเรียกว่า กฎการเลือก (Alternation Rules) ซึ่งหมายถึงกฎที่ผู้ใช้ภาษาจะต้องเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะกับแต่ละสถานการณ์ ตัวเลือก (Choice) ในการใช้นั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสังคมว่ามีความซับซ้อนของโครงสร้างทางสังคมมากน้อยเพียงใด บางสังคมอาจมีตัวเลือกมาก บางสังคมอาจมีตัวเลือกน้อย ตัวเลือกหนึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้เกิดตัวเลือกอีกตัวหนึ่ง

สิ่งที่กำหนดตัวเลือกอันแรกคือ ตัวเลือกทางสังคม (Social Selector) ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม (Social Context) ได้แก่ สถานภาพทางสังคม (Social Status) อายุ (Age) ความสนิทสนมคุ้นเคย (Familiarity) สถานการณ์ (Setting) เพศ

Copyright by Mahidol University

(Sex) ตำแหน่งหน้าที่ (Rank) รวมไปถึงบุคคลที่ร่วมอยู่ในเหตุการณ์ (Audience) ตัวเลือกทางสังคมเหล่านี้จะมีความสำคัญมากหรือน้อยต่างกันไปในแต่ละสังคม และมีผลต่อการเลือกใช้คำไม่เหมือนกัน ระบบคำประเภทต่างๆที่ขึ้นอยู่กับตัวเลือกทางสังคมมีหลายประเภท แต่ประเภทที่ได้รับความสนใจและศึกษากันแพร่หลายมากที่สุดและนานที่สุด คือ ระบบคำเรียกบุคคลที่พูดด้วย (Address System) ซึ่งหมายถึงการเรียกบุรุษที่ 2 ทั้งนี้เพราะทุกสังคมให้ความสำคัญแก่บุคคลที่เราพูดด้วย เนื่องจากเปรียบเสมือนเครื่องกำหนดเบื้องต้นว่าเราควรจะใช้รูปแบบภาษาอย่างไร แต่ละสังคมจะแยกระดับความแตกต่างของการเลือกใช้คำเรียกบุคคลที่เราพูดคุยด้วยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับว่าตัวเลือกทางสังคมใดจะเป็นตัวกำหนดบ้าง บางสังคมก็ให้ความสำคัญแก่ตัวเลือกเฉพาะบางตัวเท่านั้น แม้แต่ผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกันก็อาจให้ความสำคัญแก่ตัวเลือกทางสังคมไม่ตรงกันก็ได้

3.1.2. กฎรวมแสดงรูปแบบคำเรียกขาน

ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 20-27) ได้สร้างกฎรวมแสดงรูปแบบคำเรียกขานในภาษาไทยไว้ใช้ในงานวิจัยเรื่อง " คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ " ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

(1) คำเรียกขาน → ก + (ข)

(2) ข → คำลงท้าย

(3) ก → (1ก 2ก 3ก 4ก 5ก 6)

(4) 1 → สรรพนาม / คำนำหน้านาม

(5) 2 → คำเรียกญาติ

(6) 3 → ยศ

(7) 4 → ตำแหน่ง / อาชีพ

Copyright by Mahidol University

(8) 5 → ชื่อ

(9) 6 → วลีแสดงความรู้สึก

ส่วนประกอบทั้งหมดมีคำนิยามดังนี้

คำเรียกญาติ (kin term) ในที่นี้หมายถึงคำที่แสดงความสัมพันธ์โดยเชื้อสาย หรือโดยการแต่งงาน ที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังที่เป็นญาติจริง หรือผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ แต่ผู้พูดเปรียบเทียบว่าเหมือนญาติ เช่น เรียกหญิงสูงอายุครราวยายของตนว่า ยาย

ยศ (rank) หมายถึงเครื่องกำหนดฐานะหรือชั้นของบุคคล เช่น จ่า หมู่ พระยา คุณหญิง

อาชีพ / ตำแหน่ง อาชีพ หมายถึง คำเรียกขานที่ระบุอาชีพของผู้ฟัง เช่น หมอ ส่วนตำแหน่ง (title) หมายถึง ฐานะหรือหน้าที่การงาน เช่น นายอำเภอ ทั้งอาชีพและตำแหน่งจัดอยู่ในประเภทเดียวกัน เพราะมีความคาบเกี่ยวกันอยู่ เช่น นายอำเภอ อาจถือได้ว่าเป็นทั้งตำแหน่งและอาชีพ

ชื่อ ในที่นี้มีความหมายครอบคลุมถึง ชื่อจริง ชื่อเล่น ชื่อย่อ และราชทินนาม

วลีแสดงความรู้สึก หมายถึงข้อมูลที่ผู้พูดใช้เป็นคำเรียกขาน หรือส่วนประกอบหนึ่งของคำเรียกขาน เพื่อแสดงความรู้สึกพิเศษต่อผู้ฟัง เช่น ที่รัก (น้อย) ยอดรัก ของพี่ เป็นต้น

สรรพนาม / คำนำหน้า สรรพนาม ในที่นี้หมายถึงคำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังซึ่งไม่ใช่คำที่อยู่ในประเภทต่างๆที่กล่าวมาแล้ว เช่น ท่าน คุณ ใต้เท้า พ่อคุณ คำนำหน้าคือคำที่ปรากฏหน้าส่วนประกอบอื่นของคำเรียกขาน ส่วนใหญ่เป็นคำระบุเพศ หรือสถานภาพของ

Copyright by Mahidol University

ผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูดว่าสูงกว่าหรือต่ำกว่า เช่น อี คุณ นาง และเนื่องจากสรรพนามและคำนำหน้าคาบเกี่ยวกัน คือมีคำสรรพนามหลายคำที่อาจใช้เป็นคำนำหน้า จึงจัดกลุ่มคำทั้ง 2 พวกไว้ในประเภทเดียวกัน

จากกฎทั้ง 9 ข้อข้างบนเมื่ออ่านเรียงลำดับตั้งแต่ (1) ถึง (9) จะทำให้ทราบว่าคำเรียกขานมีรูปแบบใดบ้าง

กฎข้อที่ (1) หมายความว่าคำเรียกขานประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วน ก. ที่ต้องปรากฏเสมอ และส่วน ข. ที่อาจปรากฏหรือไม่ก็ได้ เครื่องหมาย ( ) หมายความว่า มีหรือไม่มีก็ได้

กฎข้อที่ (2) หมายความว่า ส่วนประกอบ ข. คือ คำลงท้าย

กฎข้อที่ (3) หมายความว่า ส่วนประกอบ ก. นั้น อาจเป็น 1 ตัวเลือกตั้งแต่ 1 ถึง 6 หรือตัวเลือกใดผสมกับอีกตัวเลือกก็ได้ แต่ต้องเรียงลำดับตั้งแต่ 1 ถึง 6 เครื่องหมายวงเล็บเกี่ยวกัน ( ) หมายความว่าต้องมีอย่างน้อย 1 ตัวเลือก

กฎข้อที่ (4) ถึงข้อที่ (9) ระบุว่า ตัวเลือก 1 ถึง 6 คือคำอะไรบ้าง

กฎ 9 ข้อข้างบน สรุปได้ว่าคำเรียกขานในภาษาไทย อาจมีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบหรือไม่มีก็ได้ คำเรียกขานแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามกฎที่แสดงคือ ประเภทที่มีส่วนประกอบเป็นคำประเภทหนึ่งประเภทใดเพียง 1 คำเท่านั้น และคำเรียกขานที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป

ตามกฎที่แสดงไว้นั้น มีคำเรียกขานที่เป็นไปได้ถึง 45 รูปแบบ คือรูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบเดี่ยวๆจาก 1 ถึง 6 จำนวน 6 รูปแบบ และรูปแบบที่ประสมกันอีก 39 รูปแบบ คือ

Copyright by Mahidol University

1. รูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบเดี่ยว

2. รูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบสองส่วน

3. รูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบสามส่วน

ในการวิจัยเรื่อง "คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์" พบว่าคำเรียกขานที่พบในข้อมูลที่ได้จากกฎที่ไม่ครบ 45 รูปแบบ มีเพียง 25 รูปแบบเท่านั้น คือ คำเรียกขานที่เป็นส่วนประกอบเดี่ยว 6 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1. สรรพนาม / คำนำหน้า
เช่น คุณ ฝ่าพระบาท

รูปแบบที่ 2. คำเรียกญาติ
เช่น ป้า หลาน

รูปแบบที่ 3. ยศ
เช่น คุณหญิง หลานชาย

รูปแบบที่ 4. อาชีพ / ตำแหน่ง
เช่น อาจารย์ ผู้จัดการ

รูปแบบที่ 5. ชื่อ
พบทั้งชื่อจริงและชื่อเล่น

รูปแบบที่ 6. วลีแสดงความรู้สึก
เช่น เพื่อนรัก คนดีของฉัน

คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบสองส่วน 12 รูปแบบ คือ

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 1 + 2 สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ
เช่น คุณอา ไอ้น้อง

รูปแบบที่ 1 + 3 คำนำหน้า + ยศ
เช่น ท่านนายพล คุณจ่า

รูปแบบที่ 1 + 4 คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง
เช่น คุณหมอ ท่านนายก

รูปแบบที่ 1 + 5 คำนำหน้า + ชื่อ
เช่น นายสวัสดิ์ อีสะอิ้ง

รูปแบบที่ 1 + 6 คำนำหน้า + วลีแสดงความรู้สึก
เช่น คุณที่รัก ไอ้เพื่อนยาก

รูปแบบที่ 2 + 3 คำเรียกญาติ + ยศ
เช่น พี่ขุน พี่หลวง

รูปแบบที่ 2 + 4 คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง
เช่น ลุงหมอ พี่ทิด

รูปแบบที่ 2 + 5 คำเรียกญาติ + ชื่อ
เช่น พี่เกรียง พี่ตุ่ม

รูปแบบที่ 3 + 5 ยศ + ชื่อ
เช่น จ่าแหวง พระยาโกศัย

รูปแบบที่ 3 + 6 ยศ + วลีแสดงความรูสึก
เช่น ท่านชายทูนหัวของแม่

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 4 + 5 อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ
เช่น ผู้กำกับอิสระ หมออัจ

รูปแบบที่ 5 + 6 ชื่อ + วลีแสดงความรู้สึก
เช่น เสวตเพื่อนยาก กุลิศที่น่าสงสาร

คำเรียกขานที่มีส่วนประกอบสามส่วน 7 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 + 2 + 4 คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง
เช่น คุณป้าอาจารย์ คุณลุงนายอำเภอ

รูปแบบที่ 1 + 3 + 4 คำนำหน้า + ยศ + อาชีพ / ตำแหน่ง
เช่น คุณพระปลัด

รูปแบบที่ 1 + 3 + 5 คำนำหน้า + ยศ + ชื่อ
เช่น คุณหลวงพิสิฐ คุณพระวิเศษ

รูปแบบที่ 1 + 4 + 5 คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ
เช่น ไอ้ทิดแกล้ว ท่านอัยการสมิง

รูปแบบที่ 1 + 5 + 6 คำนำหน้า + ชื่อ + วลีแสดงความรู้สึก
เช่น แม่นิ่มที่รัก คุณนิดของผม

รูปแบบที่ 2 + 5 + 6 คำเรียกญาติ + ชื่อ + วลีแสดงความรู้สึก
เช่น พี่รัตน์ของน้อง คุณหญิงม่านฟ้าของแม่

รูปแบบที่ 3 + 5 + 6 ยศ + ชื่อ + วลีแสดงความรู้สึก
เช่น หญิงน้อยหลานเรา

Copyright by Mahidol University

งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้แนวเทียบรูปแบบคำเรียกขานจากกฎรวมแสดงรูปแบบคำเรียกขานของม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

3.2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2.1. ขั้นเตรียมการ

3.2.1 .1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ทางด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์เชิงสังคมเกี่ยวกับคำสรรพนาม คำเรียกขาน รวมถึงผลงานที่กล่าวถึงวัยรุ่นในแง่มุมต่างๆ

3.2.2 .2. เก็บข้อมูลการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่น โดยการสังเกตและจดบันทึกจากสถานการณ์จริง ข้อมูลดังกล่าวได้จากผู้พูดภาษาขณะสนทนาในร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า และบนรถโดยสารประจำทาง เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม

3.2.2. กำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนเพศชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และชั้น ป.ว.ช. สายอาชีวศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 373 คน

3.2.3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ถือได้ว่าเป็นตัวแทนประชากรใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

Copyright by Mahidol University

ขั้นที่ 1 สุ่มเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร โดยยึดถือการแบ่งเขตของกองผังเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็นเขตพื้นที่ชั้นใน เขตพื้นที่ชั้นกลาง เขตพื้นที่ชั้นนอก ดังต่อไปนี้

เขตพื้นที่ชั้นใน 14 เขต ได้แก่ เขตพญาไท เขตดุสิต เขตราชเทวี เขตสัมพันธวงศ์ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตบางซื่อ เขตปทุมวัน เขตพระนคร เขตบางรัก เขตห้วยขวาง เขตธนบุรีเขตดินแดง เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่

เขตพื้นที่ชั้นกลาง 17 เขต ได้แก่ เขตยานนาวา เขตบางคอแหลม เขตบางเขน เขตสาธร เขตพระโขนง เขตคลองเตย เขตประเวศ เขตดอนเมือง เขตจตุจักร เขตบางกะปิ เขตลาดพร้าว เขตบึงกุ่ม เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตภาษีเจริญ เขตราษฎร์บูรณะ เขตสวนหลวง

เขตพื้นที่ชั้นนอก 7 เขต ได้แก่ เขตหนองจอก เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี เขตบางขุนเทียน เขตจอมทอง เขตตลิ่งชัน เขตหนองแขม

ผู้วิจัยได้สุ่มเขตที่จะใช้เป็นตัวแทนในการวิจัย โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากเขตพื้นที่ละ 1 เขต รวมทั้งหมด 3 เขตได้แก่ เขตราชเทวี เขตจตุจักร เขตตลิ่งชัน

ขั้นที่ 2 เมื่อได้ตัวแทนของแต่ละเขตพื้นที่แล้ว จึงสุ่มรายชื่อโรงเรียนที่จะใช้เป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูลของแต่ละเขต โดยได้ขอรายชื่อโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปวช. ทั้งที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน จากกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ การสุ่มรายชื่อโรงเรียนนี้ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนที่มีอยู่ในแต่ละเขต ได้รายชื่อโรงเรียนทั้งหมด 6 โรงเรียน ดังนี้

เขตราชเทวี ได้โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย และโรงเรียนดุสิตพณิชยการ

Copyright by Mahidol University

เขตจตุจักร ได้โรงเรียนหอวัง และโรงเรียนพณิชยการสันติราษฎร์

เขตคลิ่งชัน ได้โรงเรียนโพธิสารพิทยากร และโรงเรียนเทคโนโลยีปิ่นมณฑล

ขั้นที่ 3 เมื่อได้ตัวแทนโรงเรียนแล้วจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3 เขตโดยเทียบจากตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 และชั้นปวช.ปีที่ 1 – 3 ทั้งหมด 6 โรงเรียนจากทั้ง 3 เขต จากการสอบถามไปยังแต่ละโรงเรียน มีรวมทั้งหมด 12,470 คน จะต้องสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 373 คน

3.2.4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นหลักในการวิจัย โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตและจดบันทึก ในขั้นเตรียมการมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดปัจจัยทางสังคม 3 ปัจจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังที่อาจทำให้เกิดการแปรของคำเรียกขาน ดังนี้

3.2.4.1. บทบาททางสังคมระหว่างคู่สนทนา 7 บทบาท

- เมื่อวัยรุ่นพูดกับญาติผู้ใหญ่
- เมื่อวัยรุ่นพูดกับญาติผู้น้อย
- เมื่อวัยรุ่นพูดกับครู
- เมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ให้บริการ
- เมื่อวัยรุ่นพูดกับคนคุ้นเคย
- เมื่อวัยรุ่นพูดกับคนไม่คุ้นเคย

3.2.4.2. เพศของผู้ฟัง

- เมื่อวัยรุ่นเพศชายพูดกับผู้ฟังเพศชาย
- เมื่อวัยรุ่นเพศชายพูดกับผู้ฟังเพศหญิง

Copyright by Mahidol University

- เมื่อวัยรุ่นเพศหญิงพูดกับผู้ฟังเพศชาย
- เมื่อวัยรุ่นเพศหญิงพูดกับผู้ฟังเพศหญิง

3.2.4.3. อายุของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด

- อายุมากกว่า
- อายุเท่ากัน
- อายุน้อยกว่า

เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่เพศ อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา สถานศึกษา และความสัมพันธ์กับบุคคลภายในบ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขาน ซึ่งในตอนที่ 2 ยังแบ่งเป็นอีก 2 ตอนย่อย คือ

ก. ส่วนที่เป็นอัตนัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกญาติ มีทั้งหมด 16 ข้อ

ข. ส่วนที่เป็นปรนัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกบุคคลอื่น มีทั้งหมด 26 ข้อ โดยกำหนดปัจจัยทางสังคมไว้ดังนี้

ปัจจัย / ข้อ	บทบาททางสังคม	เพศผู้ฟัง	อายุผู้ฟังเทียบกับผู้พูด
1	ครู	ชาย / หญิง	มากกว่า
2	ครู	ชาย / หญิง	มากกว่า
3	ผู้ให้บริการ	ชาย	น้อยกว่า
4	ผู้ให้บริการ	ชาย	เท่ากัน

Copyright by Mahidol University

ปัจจัย / ข้อ	บทบาททางสังคม	เพศผู้ฟัง	อายุผู้ฟังเทียบกับผู้พูด
5	ผู้ให้บริการ	ชาย	มากกว่า
6	ผู้ให้บริการ	หญิง	น้อยกว่า
7	ผู้ให้บริการ	หญิง	เท่ากัน
8	ผู้ให้บริการ	หญิง	มากกว่า
9	เพื่อน	ชาย	น้อยกว่า
10	เพื่อน	ชาย	เท่ากัน
11	เพื่อน	ชาย	มากกว่า
12	เพื่อน	หญิง	น้อยกว่า
13	เพื่อน	หญิง	เท่ากัน
14	เพื่อน	หญิง	มากกว่า
15	คนคุ้นเคย	ชาย	น้อยกว่า
16	คนคุ้นเคย	ชาย	เท่ากัน
17	คนคุ้นเคย	ชาย	มากกว่า
18	คนคุ้นเคย	หญิง	น้อยกว่า
19	คนคุ้นเคย	หญิง	เท่ากัน
20	คนคุ้นเคย	หญิง	มากกว่า
21	คนไม่คุ้นเคย	ชาย	น้อยกว่า
22	คนไม่คุ้นเคย	ชาย	เท่ากัน
23	คนไม่คุ้นเคย	ชาย	มากกว่า
24	คนไม่คุ้นเคย	หญิง	น้อยกว่า
25	คนไม่คุ้นเคย	หญิง	เท่ากัน
26	คนไม่คุ้นเคย	หญิง	มากกว่า

Copyright by Mahidol University

3.2.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.5.1. ทดลองใช้แบบสอบถามเบื้องต้นกับนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

3.2.5.2. ทำจดหมายขออนุญาตผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2.5.3. นัดหมายอาจารย์ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงและอธิบายลักษณะของแบบสอบถาม

3.2.5.4. นำแบบสอบถามไปแจกนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยผ่านทางอาจารย์

3.2.6. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

3.2.6.1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาจัดกลุ่มแยกเพศและอายุ แบบสอบถามที่ได้คืนมามีจำนวน 370 ชุด แบ่งเป็นเพศชาย 184 ชุด คิดเป็นร้อยละ 49.7 เพศหญิง 186 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ค่าเฉลี่ยอายุของผู้ตอบคือ 16.5 ปี

3.2.6.2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามแยกประเภทและจัดกลุ่ม โดยใช้หลักการแบ่งส่วนประกอบของคำเรียกขาน เช่นคำว่า พี่ จัดเป็น คำเรียกญาติ

3.2.7. สถิติที่ใช้

3.2.7.1. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยแจกแจงหาความถี่ของการใช้คำเรียกขาน จัดประเภทคำเรียกขานที่สัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม และกำหนดรูปแบบคำเรียกขาน

Copyright by Mahidol University

สถิติที่ใช้คืออัตราส่วนร้อยละ และผลการคำนวณนำเสนอในรูปของตาราง

Copyright by Mahidol University

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหิดล

บทที่ 4

การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ในแง่ของส่วนประกอบคำเรียกขาน รูปแบบของคำเรียกขาน และการปรากฏใช้คำเรียกขาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ส่วนประกอบของคำเรียกขาน

คำเรียกขาน หมายถึงคำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะพูดเรื่องต่างๆด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมอง เมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง (ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2531: 1)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าชนิดของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกขานได้มี 4 ประเภท คือ

4.1.1 คำเรียก

4.1.2 คำสรรพนามที่ใช้เรียก

4.1.3 คำนามที่ใช้เรียก

4.1.4 คำลงท้าย

4.1.1 คำเรียก ในภาษาบาลีเรียกว่า อาลปนะ หมายถึง คำที่ผู้พูดใช้พูดเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง ในที่นี้ได้แก่คำว่า เฮ้ย

4.1.2 คำสรรพนามที่ใช้เรียก หมายถึง คำที่ใช้เรียกแทนชื่อ คำสรรพนามที่ปรากฏในข้อมูลเป็นคำสรรพนามบุรุษที่สอง มีทั้งคำสรรพนามแบบสุภาพและไม่สุภาพ (คำหยาบ)

Copyright by Mahidol University

310778 I 12309540

คำสรรพนามแบบสุภาพ เช่น เธอ หนู นาย คุณ ตัวเอง

คำสรรพนามไม่สุภาพ เช่น เอ็ง มึง แก อีดอก อีเหี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้เลว ไอ้สัตว์ ไอ้ควาย ไอ้สัตว์นรก เย็ดแม่

4.1.3 คำนามที่ใช้เรียก หมายถึง คำนามชนิดต่างๆที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขาน ซึ่งจากข้อมูลได้แก่

4.1.3.1 คำเรียกญาติแท้ หมายถึงคำที่แสดงความสัมพันธ์กันโดยเชื้อสายหรือโดยการแต่งงาน จากข้อมูลพบคำเรียกญาติแท้ของคนไทย คนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยมุสลิม

คำเรียกญาติของคนไทย

ทวด	ใช้คำว่า	ทวด ชวด ปู่ทวด ยายทวด ย่าทวด พ่อแก่ พ่อใหญ่ แม่ใหญ่
ปู่	ใช้คำว่า	ปู่ พ่อปู่ พ่อใหญ่
ย่า	ใช้คำว่า	ย่า แม่ย่า แม่ใหญ่
ตา	ใช้คำว่า	ตา พ่อตา พ่อใหญ่ พ่อเฒ่า พ่อแก่
ยาย	ใช้คำว่า	ยาย แม่ยาย แม่ใหญ่ แม่เฒ่า แม่แก่
พ่อ	ใช้คำว่า	พ่อ อีพ่อ
แม่	ใช้คำว่า	แม่ อีแม่
พี่ชาย , พี่สาว	ใช้คำว่า	พี่
น้องชาย , น้องสาว	ใช้คำว่า	น้อง
ลุง	ใช้คำว่า	ลุง พ่อลุง
ป้า	ใช้คำว่า	ป้า แม่ป้า แม่ใหญ่
น้า	ใช้คำว่า	น้า
อา	ใช้คำว่า	อา

Copyright by Mahidol University

คำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายจีน

ทวด	ใช้คำว่า	เหล่ากง เหล่าม่า
ปู่ , ตา	ใช้คำว่า	กง้ กง กง กุง อากง้ อากง อากุง
ย่า , ยาย	ใช้คำว่า	ม่า ม้า อาม่า อาม้า อาผ่อ อาโผ เหน่
พ่อ	ใช้คำว่า	ป๊า ป๊า ป๋าป๊า อาป๊า เตี่ย
แม่	ใช้คำว่า	ม้า ม่าม้า มี้
พี่ชาย	ใช้คำว่า	เฮีย อาเฮีย ก้อ ก๊อ โก๊ะ
พี่สาว	ใช้คำว่า	เจ้ เจ๊ แจ้ อาเจ้ อาแจ้
น้องชาย	ใช้คำว่า	ตี๋ อาตี๋ ตี๊
น้องสาว	ใช้คำว่า	หมวย
ลุง	ใช้คำว่า	แปะ ตั่วแปะ อาแปะ อาคิ้ว อาเตีย อาเตี๋ย เด
ป้า	ใช้คำว่า	โก ตั่วโก อาโก
น้า	ใช้คำว่า	อี๋ อี้ อาอี๋ อาอี้ กู๋ อากู๋
อา	ใช้คำว่า	โก อาโก เจ๊ก อาเจ๊ก

คำเรียกญาติของคนไทยมุสลิม

ทวด	ใช้คำว่า	หยัง กีหยัง โต๊ะหยัง
ปู่ , ตา	ใช้คำว่า	กี
ย่า , ยาย	ใช้คำว่า	โต๊ะ
พ่อ	ใช้คำว่า	ป๊า
แม่	ใช้คำว่า	มะ
พี่ชาย	ใช้คำว่า	บัง
พี่สาว	ใช้คำว่า	นิ
ลุง	ใช้คำว่า	เวาะ
ป้า	ใช้คำว่า	เวาะ

Copyright by Mahidol University

น้า ใช้คำว่า จิ จิ๊
อา ใช้คำว่า จิ จิ๊

4.1.3.2 คำเรียกญาติเทียม หมายถึง การนำคำเรียกญาติเรียกคู่สนทนาซึ่งไม่ใช่ญาติ แต่ผู้พูดเปรียบว่าเป็นญาติ โดยคะเนจากอายุเป็นเกณฑ์ เช่น ป้า ลุง น้า พี่ เป็นต้น

4.1.3.3 ชื่อ หมายถึงคำที่ตั้งขึ้นสำหรับเรียก ชื่อที่ปรากฏในข้อมูลมีทั้งชื่อจริง ชื่อเล่น ชื่อย่อย และฉายา

ชื่อจริง เช่น สมหญิง สมศรี
ชื่อเล่น เช่น กิ๊ก ปุ๋ย
ชื่อย่อ เช่น (สม)หญิง (สม)ศรี
ฉายา เช่น ตัวเล็ก หมูอ้วน

4.1.3.4 คำบอกอาชีพหรือตำแหน่ง

อาชีพ หมายถึง คำเรียกขานที่ระบุอาชีพของผู้ฟัง
ตำแหน่ง หมายถึง ฐานะหรือหน้าที่การงานของผู้ฟัง
คำทั้งสองจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากคำบางคำอาจเป็นไปได้ทั้งอาชีพและตำแหน่ง คำบอกอาชีพหรือตำแหน่งที่พบในงานวิจัยนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ คนขาย พ่อค้า แม่ค้า พ่อค้าไอติม คนขับ ภารโรง หมอ เจ้าหน้าที่ ป๋อย โชเฟอร์ นอกจากนั้นคำบางคำที่พบในข้อมูลที่ระบุถึงสิ่งที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น เรียกพ่อค้าขายไอศกรีมว่า ไอติม หรือเรียกคนขับรถรับจ้างว่า แท็กซี่ และคำที่บอกสถานะ เช่น เพื่อน และทิด ก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

4.1.3.5 คำนำหน้าชื่อ หมายถึง คำที่มักปรากฏหน้าส่วนประกอบอื่นของคำเรียกขาน มักเป็นคำระบุเพศ หรือสถานภาพของผู้ฟังที่ผู้พูดเทียบว่าสูงหรือต่ำกว่าตนเอง

Copyright by Mahidol University

ในบางกรณีอาจใช้เพื่อแสดงความสนิทหรือไม่สนิทกันกับผู้ฟัง เช่น ไอ้ อี คุณ

ในการจัดกลุ่มส่วนประกอบของคำเรียกขาน ผู้วิจัยจัดกลุ่มคำนำหน้าชื่อไว้อยู่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่ 4.1.2 คือคำสรรพนามที่ใช้เรียก เนื่องจากสรรพนามบางคำอาจใช้เป็นคำนำหน้าชื่อได้ เช่น คุณ นอกจากนั้นคำสรรพนามที่ไม่สุภาพ (คำหยาบ) บางครั้งก็ใช้เป็นสรรพนามโดดๆหรือเป็นคำนำหน้า เช่น ไอ้สัตว์บูรณ์ ได้

4.1.4 คำลงท้าย หมายถึง คำที่ใช้แสดงความสุภาพหรือความสนิทสนมที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง ซึ่งต้องปรากฏอยู่ข้างท้ายคำเรียกขานเสมอเช่น คะ ครับ จ๊ะ จ๋า

4.2 รูปแบบของคำเรียกขาน

คำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้มีหลายแบบ สามารถนำมาสร้างเป็นกฎได้ ซึ่งกฎดังกล่าวผู้วิจัยใช้แนวเทียบจากกฎแสดงรูปแบบคำเรียกขานของม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531: 20-21) รูปแบบทั้งหมดมีดังนี้

คำเรียกขาน	→	ก + (ข)
ก	→	(1 ⌶ 2 ⌶ 3 ⌶ 4 ⌶ 5)
1	→	คำเรียก
2	→	สรรพนาม / คำนำหน้า
3	→	คำเรียกญาติ
4	→	อาชีพ / ตำแหน่ง
5	→	ชื่อ
ข	→	(คำลงท้าย)

จากกฎอธิบายได้ว่าคำเรียกขานประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วน ก ที่ต้องปรากฏเสมอ และส่วน ข ที่แสดงไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) อาจปรากฏหรือไม่ก็ได้

Copyright by Mahidol University

ส่วนประกอบ ก ได้แก่ คำประเภทใดประเภทหนึ่งในข้อ 1 ถึง 5 อาจเลือกข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมกันก็ได้ แต่จะต้องเรียงลำดับกันตั้งแต่ข้อ 1 ถึง 5 และอย่างน้อยต้องมีคำประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นส่วนประกอบ ดังแสดงไว้ในเครื่องหมายวงเล็บเกี่ยวกัน

ส่วนประกอบ ข ได้แก่ คำลงท้าย

จากกฎข้างบนจะเห็นได้ว่า คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครอาจมีคำลงท้ายเป็นส่วนประกอบหรือไม่ก็ได้ การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปจะยกเว้นไม่กล่าวถึงคำลงท้าย ให้ถือว่าจะประกอบคำลงท้ายต่อท้ายคำเรียกขานเมื่อใดก็ได้ และเนื่องจากข้อมูลคำลงท้ายที่เก็บมาได้มีเป็นส่วนน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้มี 17 รูปแบบ เป็นคำเรียกขานที่ประกอบด้วยส่วนประกอบเดี่ยว 5 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 คำเรียก ได้แก่ เฮ้ย

รูปแบบที่ 2 สรรพนาม / คำนำหน้า เช่น เธอ คุณ มึง อีดอก ไอ้เหี้ย

รูปแบบที่ 3 คำเรียกญาติ เช่น ป้า พี่ น้องชาย

รูปแบบที่ 4 อาชีพ / ตำแหน่ง เช่น ป๋อย แม่ค้า พ่อค้าไอติม

รูปแบบที่ 5 ชื่อ เช่น สมศักดิ์ หญิง ตัวเล็ก

คำเรียกขานที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนมี 7 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 6 คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า เช่น เฮ้ยมึง

รูปแบบที่ 7 สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ เช่น คุณลุง ไอ้น้อง

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 8 สรรพนาม / คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง เช่น คุณครู คุณหมอ

รูปแบบที่ 9 สรรพนาม / คำนำหน้า + ชื่อ เช่น อีดอกสมพร

รูปแบบที่ 10 คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง เช่น ลุงภารโรง อาหมอ

รูปแบบที่ 11 คำเรียกญาติ + ชื่อ เช่น น้องสมบูรณ์ เจ๊สมพิศ

รูปแบบที่ 12 อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ เช่น อาจารย์+ ชื่อของอาจารย์

คำเรียกขานที่ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนมี 5 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 13 คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ เช่น เฮ้ยไอ้น้อง

รูปแบบที่ 14 สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง เช่น คุณลุงหมอ

รูปแบบที่ 15 สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ เช่น คุณลุงสมภพ

รูปแบบที่ 16 สรรพนาม / คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ เช่น คุณหมอสมภพ

รูปแบบที่ 17 คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ เช่น ลุงหมอสมภพ

อนึ่ง ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า บางครั้งวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร มีการละคำเรียกขานคือ กล่าวแต่เนื้อความที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังโดยไม่ใช้คำเรียกขานใดๆ การแสดงผลการปรากฏใช้คำเรียกขานในหัวข้อต่อไป ผู้วิจัยจึงเสนอข้อมูลการละคำเรียกขานไว้ด้วย โดยใช้สัญลักษณ์ ∅ แทน

Copyright by Mahidol University

คำเรียกขานมักปรากฏในตอนต้นของประโยคหรือวลี แต่บางกรณีผู้พูดอาจละคำเรียกขานได้เมื่อไม่แน่ใจว่าจะเรียกผู้ฟังว่าอย่างไร ตัวอย่างคำเรียกขานได้แก่

เฮ้ย วันนี้เลิกเรียนแล้วจะไปไหนต่อ
นุช กลับบ้านพร้อมกันมั้ย
ไอติม ซื้อไอติม 2 แท่ง
Ø เอาส้มให้ 2 โล

จากข้อมูลสามารถแสดงกฎการปรากฏของคำเรียกขานได้ดังนี้

วจนกรรม = ± คำเรียกขาน + ± ประธาน + กริยา ± กรรม

สูตรดังกล่าวแปลความหมายได้ว่า คำเรียกขานอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ตามด้วยส่วนที่ต้องปรากฏเสมอ คือข้อความที่ผู้พูดต้องการสื่อสารกับผู้ฟัง

4.3 การปรากฏใช้คำเรียกขาน

คำเรียกขานทั้ง 17 รูปแบบ และการละคำเรียกขานอีก 1 รูปแบบที่กล่าวแล้วนั้นมีความถี่ในการปรากฏใช้ของกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนครั้งที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย ผู้วิจัยจึงแสดงผลของการใช้คำเรียกขานของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรูปแบบในตารางที่ 2 ด้วยค่าร้อยละ รูปแบบใดที่มีปริมาณการใช้ต่ำกว่าร้อยละ 1 จะไม่นำผลมาแสดง

การแสดงผลในตารางและการอธิบายตาราง คำเรียกขานกลุ่ม สรรพนาม / คำนำหน้า และกลุ่ม อาชีพ/ ตำแหน่ง ถ้ามีส่วนประกอบเดียวจะใช้คำเต็ม ถ้าประกอบกับส่วนประกอบอื่นๆ จะใช้คำว่า คำนำหน้า แทนสรรพนาม / คำนำหน้า และใช้คำว่า อาชีพ แทน อาชีพ / ตำแหน่ง

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 1 จำนวนคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ตามรูปแบบและบทบาทของผู้ฟัง

บทบาทของผู้ฟัง / รูปแบบ	ญาติผู้ใหญ่	ญาติผู้น้อย	ครู	เพื่อน	คนคุ้นเคย	คนไม่คุ้นเคย	ผู้ให้บริการ	รวม
1.คำเรียก	4	1	-	5	1	2	2	15
2.สรรพนาม / คำนำหน้า	16	26	-	302	56	489	308	1197
3.คำเรียกญาติ	4091	57	-	222	231	1030	1282	6913
4.อาชีพ / ตำแหน่ง	1	-	472	-	35	42	339	889
5.ชื่อ	121	384	-	863	903	183	-	2454
6.คำเรียก + คำนำหน้า	-	-	-	-	1	1	1	3
7.คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	649	9	-	1	5	27	7	698
8.คำนำหน้า + อาชีพ	-	-	20	1	83	29	-	133
9.คำนำหน้า + ชื่อ	13	42	-	134	103	42	-	334
10.คำเรียกญาติ + อาชีพ	1	-	-	-	91	71	-	163
11.คำเรียกญาติ + ชื่อ	1442	202	17	651	485	89	-	2886
12.อาชีพ + ชื่อ	1	-	210	-	-	-	-	211
13.คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	-	-	-	-	1	1	-	2
14.คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	-	-	-	-	45	14	-	59
15.คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	19	-	-	-	22	16	-	57
16.คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	-	-	7	-	15	-	-	22
17.คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ	-	-	-	-	9	-	-	9

Copyright by Mahidol University

รูปแบบ \ บทบาทของผู้ฟัง	ญาติผู้ใหญ่	ญาติผู้น้อย	ครู	เพื่อน	คนคุ้นเคย	คนไม่คุ้นเคย	ผู้ให้บริการ	รวม
18. ∅	4	-	-	41	134	184	279	642
รวม	6362	721	726	2220	2220	2220	2218	16687

จากตารางที่ 1 สรุปการใช้คำเรียกขานแต่ละรูปแบบที่ใช้มากที่สุดตามบทบาทของผู้ฟังมีดังนี้

1. *คำเรียก* ใช้พูดกับเพื่อนมากที่สุด

2. *สรรพนาม / คำนำหน้า* ใช้พูดกับคนไม่คุ้นเคยมากที่สุด

3. *คำเรียกญาติ* ใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่มากที่สุด

4. *อาชีพ / ตำแหน่ง* ใช้พูดกับครูมากที่สุด

5. *ชื่อ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

6. *คำเรียก + คำนำหน้า* ใช้พูดกับคนคุ้นเคย คนไม่คุ้นเคย และผู้ให้บริการจำนวนเท่าๆ กัน

7. *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ* ใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่มากที่สุด

8. *คำนำหน้า + อาชีพ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

9. *คำนำหน้า + ชื่อ* ใช้พูดกับเพื่อนมากที่สุด

Copyright by Mahidol University

10. *คำเรียกญาติ* + *อาชีพ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

11. *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* ใช้พูดกับญาติผู้ใหญ่มากที่สุด

12. *อาชีพ* + *ชื่อ* ใช้พูดกับครูมากที่สุด

13. *คำเรียก* + *คำนำหน้า* + *คำเรียกญาติ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคย คนไม่คุ้นเคยจำนวนเท่าๆกัน

14. *คำนำหน้า* + *คำเรียกญาติ* + *อาชีพ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

15. *คำนำหน้า* + *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

16. *คำนำหน้า* + *อาชีพ* + *ชื่อ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

17. *คำเรียกญาติ* + *อาชีพ* + *ชื่อ* ใช้พูดกับคนคุ้นเคยมากที่สุด

18. ใช้การละคำเรียกขานกับผู้ให้บริการมากที่สุด

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 2 ร้อยละของการปรากฏใช้คำเรียกขาน

ลำดับที่	รูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	6913	41.4
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	2886	17.3
3	ชื่อ	2454	14.7
4	สรรพนาม / คำนำหน้า	1197	7.2
5	อาชีพ / ตำแหน่ง	889	5.3
6	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	698	4.2
7	∅	642	3.8
8	คำนำหน้า + ชื่อ	334	2.0
9	อาชีพ + ชื่อ	211	1.3
10	คำเรียกญาติ + อาชีพ	163	1.0
11	อื่นๆ (รูปแบบละไม่เกินร้อยละ 1)	300	1.8
	รวม	16687	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า คำเรียกขานที่ปรากฏใช้มากมีเพียง 10 รูปแบบดังนี้

1. *คำเรียกญาติ* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้มากเป็นอันดับหนึ่ง คำเรียกญาติดังกล่าว นอกจากจะใช้เรียกญาติที่แท้จริงของตนเองแล้ว รองลงมายังใช้เรียกผู้ให้บริการ คนไม่คุ้นเคย คนคุ้นเคย และเพื่อน ตามลำดับ

2. *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับสอง ใช้เรียกญาติของตนมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อน คนคุ้นเคย คนไม่คุ้นเคย และครู ตามลำดับ กรณีที่ใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* กับครู จากข้อมูลพบว่าใช้เรียกครูฝึกสอน ซึ่งมีอายุต่างกันไม่มากนัก เพื่อแสดงความใกล้ชิด

Copyright by Mahidol University

3. *ชื่อ* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับสาม โดยใช้เรียกคนคุ้นเคย เพื่อน ญาติผู้น้อย คนไม่คุ้นเคย และญาติผู้ใหญ่

4. *สรรพนาม / คำนำหน้า* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกกันมากอันดับสี่ พบว่าใช้กับคนไม่คุ้นเคยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ให้บริการ เพื่อน คนคุ้นเคย และญาติ

5. *อาชีพ / ตำแหน่ง* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากอันดับห้า จากข้อมูลพบว่าใช้กับครูมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ให้บริการ คนไม่คุ้นเคย คนคุ้นเคย และญาติ

6. *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ* เป็นคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับหก ใช้เรียกญาติผู้ใหญ่มากที่สุด รองลงมาคือ คนไม่คุ้นเคย นอกจากนั้นยังใช้เรียกญาติผู้น้อย ผู้ให้บริการ คนคุ้นเคย และเพื่อน แต่มีความถี่ในการใช้น้อยมาก

7. *การละคำเรียกขาน* มีความถี่ในการปรากฏใช้เป็นอันดับที่เจ็ด จากข้อมูลพบว่าวัยรุ่นละคำเรียกขานเมื่อพูดกับผู้ให้บริการมากที่สุด รองลงมาคือคนไม่คุ้นเคย คนคุ้นเคย เพื่อน และญาติผู้ใหญ่ ในการละคำเรียกขานกับญาติ จะละคำเรียกขานเมื่อพูดกับพี่ ที่มีอายุใกล้เคียงกัน

8. *คำนำหน้า + ชื่อ* เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากอันดับแปด วัยรุ่นใช้ *คำนำหน้า + ชื่อ* เรียกเพื่อนมากที่สุด อันดับรองลงมา ได้แก่ คนคุ้นเคย ญาติผู้น้อย คนไม่คุ้นเคย และญาติผู้ใหญ่

9. *อาชีพ + ชื่อ* เป็นรูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากอันดับเก้า พบใช้มากที่สุดในการเรียกครู

10. *คำเรียกญาติ + อาชีพ* รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับสุดท้าย มีความถี่ในการใช้มากเมื่อพูดกับคนคุ้นเคย รองลงมาคือ คนไม่คุ้นเคย

Copyright by Mahidol University

11. รูปแบบอื่นๆที่พบ คือ *คำเรียก* *คำเรียก + คำนำหน้า* *คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ* *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ* *คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ* มีปริมาณการใช้น้อยมาก

ภาพรวมของรูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้จากตารางที่ 1 และ 2 อาจสรุปได้ดังนี้

1. การใช้คำเรียกขานในสังคม ผู้พูดวัยรุ่นมีความรู้สึกต่อผู้ฟังเสมือนญาติของตน สังเกตจากข้อมูลการใช้ *คำเรียกญาติ* และ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* มากเป็นอันดับหนึ่งและสอง

2. การใช้ *ชื่อ* และ *คำนำหน้า + ชื่อ* กับคนคุ้นเคย เพื่อน และญาติผู้น้อย ในความถี่ที่สูง แสดงว่าผู้พูดให้ความสนิทสนมและความเท่าเทียมกันกับผู้ฟัง ส่วนกรณีที่ผู้พูดมีความห่างเหินกับผู้ฟัง จะใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* และ *ละคำเรียกขาน* ดูได้จากข้อมูลการใช้กับผู้ให้บริการและคนไม่คุ้นเคย

3. ผู้พูดใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* ในการเรียกครูมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงการยกย่องหรือเคารพนับถือ ส่วนกรณีของ *อาชีพ + ชื่อ* เรียกครู แสดงให้เห็นถึงการยกย่องหรือเคารพเช่นเดียวกัน แต่มีความใกล้ชิดและสนิทสนมมากกว่า

Copyright by Mahidol University

บทที่ 5

ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงปัจจัยทางสังคม 3 ประการที่มีส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ บทบาท (Role) ทางสังคม เพศ และอายุ บทบาททางสังคม เช่น บทบาทในฐานะลูก นักเรียน เพื่อน เมื่อสนทนากันทำให้เกิดความสัมพันธ์ในบทบาท (Role - relationship) ระหว่างคู่สนทนา เช่น พ่อแม่ - ลูก ครู - นักเรียน เพื่อน - เพื่อน ดังนั้นการใช้ภาษาระหว่างกันจำเป็นที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับแต่ละบทบาท ปัจจัยทางเพศก็เช่นเดียวกัน สังคมโดยทั่วไปถือว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ต้องให้เกียรติ เมื่อผู้พูดเพศชายพูดกับผู้ฟังเพศหญิงมักจะใช้ภาษาที่สุภาพ ในทางกลับกันเพศหญิงก็ได้รับการคาดหมายจากสังคมให้เป็นผู้ที่ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับคู่สนทนา ส่วนอายุหรือวัยของผู้ที่พูดด้วย กำหนดให้ผู้พูดใช้ภาษาให้เหมาะสม ในสังคมไทย เมื่อผู้ที่เป็นเด็กกว่าพูดกับผู้อาวุโส จะต้องใช้ภาษาสุภาพเพื่อแสดงความอ่อนน้อมและเคารพ ภาษาไทยจึงมีลักษณะที่แสดงระดับของผู้พูดและผู้ฟัง เมื่อเราได้ยินคนสองคนคุยกัน เมื่อฝ่ายหนึ่งเรียกอีกฝ่ายหนึ่งว่า พี่ เราอาจทายได้ว่าผู้พูดมีอายุน้อยกว่าและยกย่องผู้ฟัง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับการใช้คำเรียกขาน มีดังนี้

5.1. การใช้คำเรียกขานกับบทบาททางสังคมของผู้ฟัง

เมื่อผู้พูดและผู้ฟังสนทนากัน บทบาททางสังคมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การใช้คำเรียกขานมีรูปแบบแตกต่างกัน งานวิจัยนี้ได้กำหนดบทบาทของผู้ฟังไว้ 7 บทบาท ได้แก่

1. เมื่อวัยรุ่นพูดกับญาติผู้ใหญ่
2. เมื่อวัยรุ่นพูดกับญาติผู้น้อย
3. เมื่อวัยรุ่นพูดกับครู
4. เมื่อวัยรุ่นพูดกับเพื่อน
5. เมื่อวัยรุ่นพูดกับคนคุ้นเคย

Copyright by Mahidol University

6. เมื่อวัยรุ่นพูดกับคนไม่คุ้นเคย

7. เมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ให้บริการ

บทบาทของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังดังกล่าว อาจแบ่งความสัมพันธ์ออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกัน หมายถึงความสัมพันธ์ที่วัยรุ่นมองว่าตนเองกับผู้ฟังมีสถานภาพที่ต่างกัน อาจจะเนื่องมาจากอายุ ประสบการณ์หรืออำนาจก็ได้ ความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ความสัมพันธ์กับญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย และครู

2. ความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน หมายถึงความสัมพันธ์ที่วัยรุ่นมองว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากันกับตน ความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ความสัมพันธ์กับเพื่อน คนคุ้นเคย และคนไม่คุ้นเคย

3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ยึดถือสถานภาพที่สูงหรือต่ำกว่า หรือเห็นได้ไม่ชัดเจนว่าเมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ฟังแล้วฝ่ายใดมีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่ากัน ความสัมพันธ์แบบนี้ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการ

การใช้คำเรียกขานตามบทบาทของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟัง มีรูปแบบรายละเอียด ดังนี้

5.1.1. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับญาติผู้ใหญ่

ญาติผู้ใหญ่ หมายถึง ญาติสืบสายโลหิตที่มีฐานะสูงกว่าวัยรุ่น ได้แก่ ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พ่อ แม่ พี่

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 3 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกญาติผู้ใหญ่

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	64.3
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	22.6
3	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	10.2
4	ชื่อ	1.9
5	คำนำหน้า	0.3
	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	
6	คำนำหน้า + ชื่อ	0.2
7	คำเรียก	0.1
	คำเรียกญาติ + อาชีพ	
	∅	

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นใช้ *คำเรียกญาติ* เรียกญาติผู้ใหญ่มากที่สุด รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* และ *คำนำหน้า* + *คำเรียกญาติ* คำเรียกญาติที่ใช้มีทั้งคำเรียกญาติของคนไทย คำเรียกญาติของคนจีน และคำเรียกญาติของคนมุสลิม ผลจากตารางแสดงให้เห็นว่าการใช้*คำเรียกญาติ*เพียงลำพังแสดงถึงการเคารพนับถือและยกย่องผู้อาวุโส แต่ก็ชี้ให้เห็นถึงความสนิทสนมน้อยกว่า*คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* เช่นกัน *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* ที่พบในข้อมูล มักเป็นคำเรียกญาติ + ชื่อเล่น มีปรากฏการใช้คำเรียกญาติ + ฉายาบ้างเมื่อผู้ฟังเป็นพี่ที่มีอายุใกล้เคียงกันกับผู้พูด ซึ่งผลจากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 33) ที่พูดถึงความสัมพันธ์แบบนี้ว่า

> *ชื่อ* ไม่ใช่คำพูดที่ผู้น้อยพึงใช้เรียกผู้ใหญ่ ผู้น้อยอาจเรียกผู้ใหญ่โดยใช้ *ชื่อ* ได้ แต่ต้องมีคำอื่นประกอบข้างหน้า เช่น *คำเรียกญาติ* หรือ *คำนำหน้า* การใช้ชื่อแต่เพียงลำพังนั้นใช้กรณีที่ญาติทั้งสองผู้สนทนากันมีความสนิทสนมกันมากหรือมีอายุห่างกันเล็กน้อย เช่น พี่กับน้อง

Copyright by Mahidol University

ส่วนการใช้ *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ* เช่น คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา แสดงถึงการเคารพยกย่องญาติผู้ใหญ่ที่มีความห่างเหินมากกว่าการใช้*คำเรียกญาติ*ตามลำพัง

5.1.2. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับญาติผู้น้อย

ญาติผู้น้อยหมายถึง ญาติสืบสายโลหิตที่มีฐานะต่ำกว่าวัยรุ่น ได้แก่ น้องและหลาน

ตารางที่ 4 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกญาติผู้น้อย

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	ชื่อ	53.6
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	28.2
3	คำเรียกญาติ	7.9
4	คำนำหน้า + ชื่อ	5.4
5	คำนำหน้า	3.6
6	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	1.2
7	คำเรียก	0.1

จากตารางที่ 4 พบว่าวัยรุ่นใช้ *ชื่อ* เรียกญาติผู้น้อยมากที่สุด *ชื่อ*ที่ใช้เรียกมีทั้งชื่อเล่น เช่น โอ๋ นิด จักร รองลงมาคือฉายา เช่น ตัวเล็ก หน้ามอม หัวหยอย และชื่อจริง เช่น สุชาติ มนตรี รูปแบบคำเรียกขานสูงอันดับรองลงมาคือ *คำเรียกญาติ* + ชื่อ คำเรียกญาติที่ใช้คือคำว่า น้อง ตามด้วยชื่อเล่น หรือฉายา เช่น น้องแมว น้องจุ๋ม น้องหมูอ้วน เป็นต้น จากข้อมูลอาจกล่าวได้ว่า การที่วัยรุ่นใช้ *ชื่อ* และ*คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* เรียกผู้มีอายุน้อยกว่า แสดงถึงการมีอำนาจเหนือกว่า แต่ในขณะเดียวกันก็มีการให้ความสนิทสนมคุ้นเคยกันฉันญาติ

คำเรียกขานรูปแบบอื่นๆได้แก่ *คำนำหน้า + ชื่อ* เช่น ไอ้กร ไอ้หมูอ้วน *สรรพนาม / คำนำหน้า* เช่น เธอ แก หนู มึง *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ* เช่น ไอ้น้องชาย มีจำนวนการใช้น้อย แต่ก็แสดงถึงความใกล้ชิด ความรักใคร่เอ็นดู

Copyright by Mahidol University

5.1.3. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับครู

ตารางที่ 5 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกครู

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	อาชีพ / ตำแหน่ง	63.8
2	อาชีพ + ชื่อ	28.4
3	คำเรียกญาติ + ชื่อ	4.2
4	คำนำหน้า + อาชีพ	2.7
5	คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	0.9

จากตารางที่ 5 วัยรุ่นใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* เรียกครูมากที่สุด คำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด คือ อาจารย์ รองลงมาคือ ครู รูปแบบรองลงมาคือ *อาชีพ + ชื่อ* ได้แก่ ครู + ชื่อ และ อาจารย์ + ชื่อ การใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* แสดงถึงความเคารพนับถือให้เกียรติ ในขณะที่ *อาชีพ + ชื่อ* แสดงถึงความเคารพน้อยกว่าและมีความสนิทสนมมากขึ้น คำเรียกขานรูปแบบอื่นได้แก่ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* คือ พี่ + ชื่อ พบใช้ในการเรียกครูฝึกสอนที่มีอายุไม่ต่างกันมาก *คำนำหน้า + อาชีพ* คือ คุณ + ครู และ *คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ* คือ คุณ + ครู + ชื่อ พบใช้น้อยมาก

5.1.4. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน

เพื่อน หมายถึง เพื่อนทุกรูปแบบเช่น เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมห้อง เพื่อนที่ไปมาหาสู่กัน เพื่อนบ้าน เพื่อนรุ่นพี่ เพื่อนรุ่นน้อง ฯลฯ

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 6 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกเพื่อน

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	ชื่อ	38.9
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	29.3
3	สรรพนาม / คำนำหน้า	13.6
4	คำเรียกญาติ	10.0
5	คำนำหน้า + ชื่อ	6.0
6	∅	1.8
7	คำเรียก	0.2
8	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.1
	คำนำหน้า + อาชีพ	

จากข้อมูลพบว่าวัยรุ่นใช้ *ชื่อ* เรียกเพื่อนมากที่สุด แสดงถึงความสนิทสนมเป็นกันเอง รูปแบบ *ชื่อ* ที่ใช้พบว่าใช้ชื่อเล่นมากที่สุด รองลงมาคือชื่อจริง และฉายา นอกจากนั้นจากข้อมูลยังพบว่าวัยรุ่นบางกลุ่มมีการใช้ชื่อพ่อของผู้ที่พูดด้วยมาใช้เป็นคำเรียกขานแทนชื่อของผู้ที่พูดด้วย โดยเฉพาะวัยรุ่นเพศชาย รูปแบบคำเรียกขานอันดับรองลงมาคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* ใช้เรียกเพื่อนรุ่นพี่และเพื่อนรุ่นน้องที่มีความคุ้นเคยกัน โดยให้ความคุ้นเคยมากกว่าใช้ *คำเรียกญาติ* เพียงอย่างเดียว ส่วนรูปแบบ *สรรพนาม / คำนำหน้า* พบว่ามีทั้งการใช้สรรพนาม / คำนำหน้า ที่สุภาพและไม่สุภาพ *สรรพนาม / คำนำหน้า* ที่สุภาพเช่น เธอ คุณ และการใช้สรรพนามที่ไม่สุภาพ เช่น มึง เอ็ง แก ไอ้สัตว์ ไอ้เหี้ย อีเหี้ย อีดอก ไอ้สัตว์นรก เย็ดแม่ จากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตเบื้องต้นพบว่าเมื่อผู้พูดใช้คำเหล่านี้ในการเรียกคู่สนทนาไม่ได้แสดงถึงการดูถูก แต่ใช้เพื่อแสดงถึงความสนิทสนมมาก กรณีเช่นนี้รวมไปถึงการใช้ *คำนำหน้า + ชื่อ* เช่น ไอ้สัตว์บูรณ์ เรียกเพื่อนด้วย

5.1.5. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับคนคุ้นเคย

คนคุ้นเคย หมายถึง บุคคลที่เคยพบ รู้จัก หรือได้พูดคุยกัน แต่ไม่มีความสนิทสนมกันแบบญาติหรือเพื่อน

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 7 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนคุ้นเคย

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	ชื่อ	40.7
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	21.8
3	คำเรียกญาติ	10.4
4	∅	6.0
5	คำนำหน้า + ชื่อ	4.6
6	คำเรียกญาติ + อาชีพ	4.1
7	คำนำหน้า + อาชีพ	3.7
8	สรรพนาม / คำนำหน้า	2.5
9	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ+ อาชีพ	2.0
10	อาชีพ / ตำแหน่ง	1.6
11	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	1.0
12	คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	0.7
13	คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ	0.4
14	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.2
15	คำเรียก	0.1
	คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	
	คำเรียก + คำนำหน้า	

ผลจากข้อมูลพบว่าวัยรุ่นใช้ *ชื่อ* เรียกคนคุ้นเคยกันมากที่สุดแสดงให้เห็นถึงความสนิทสนมเป็นกันเอง ชื่อที่ใช้มีทั้ง ชื่อเล่น ฉายา และชื่อจริง ถ้าผู้พูดกับผู้ฟังคุ้นเคยกันมากก็จะใช้ชื่อเล่น ฉายา และชื่อจริงตามลำดับ กรณีที่ผู้ฟังมีอายุมากกว่าผู้พูดไม่มากนักก็พบว่าใช้ *ชื่อ* แต่เพียงลำพังเช่นเดียวกัน รูปแบบรองลงมาคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* พบใช้กับคนคุ้นเคยอายุมากกว่าและน้อยกว่า ซึ่งอาจชี้ให้เห็นว่าวัยรุ่นให้ความผูกพันฉันญาติกับผู้ที่พูดด้วย *คำเรียกญาติ + ชื่อ* ที่พบในข้อมูล เช่น พี่หรือน้อง + ชื่อเล่น ชื่อจริง หรือฉายา

Copyright by Mahidol University

ในบางกรณีวัยรุ่นอาจละคำเรียกขานได้ เมื่อพูดกับคนคุ้นเคยเพศตรงข้าม จากข้อมูลพบว่าเพศหญิงจะละคำเรียกขานมากกว่าเพศชาย ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อปัจจัยทางสังคมเรื่องเพศต่อไป และเมื่อต้องการแสดงความยกย่องคนคุ้นเคยในด้านการงาน จะใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง คำเรียกญาติ + อาชีพ และคำนำหน้า + อาชีพ* เข้ามาใช้เรียกขาน เช่น หมอ ลุงหมอ คุณหมอ เป็นต้น

5.1.6. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับคนไม่คุ้นเคย

คนไม่คุ้นเคย หมายถึง บุคคลที่เพิ่งพบกันครั้งแรก แต่อาจรู้จักกันโดยชื่อมาก่อนก็ได้

ตารางที่ 8 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนไม่คุ้นเคย

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	46.4
2	สรรพนาม / คำนำหน้า	22.0
3	∅	8.3
4	ชื่อ	8.2
5	คำเรียกญาติ + ชื่อ	4.0
6	คำเรียกญาติ + อาชีพ	3.2
7	อาชีพ / ตำแหน่ง คำนำหน้า + ชื่อ	1.9
8	คำนำหน้า + อาชีพ	1.3
9	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	1.2
10	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	0.7
11	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	0.6
12	คำเรียก คำเรียก + คำนำหน้า คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.1

Copyright by Mahidol University

จากตารางพบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับสูงมี 2 รูปแบบ คือ *คำเรียกญาติ* และ *สรรพนาม / คำนำหน้า* โดยใช้ *คำเรียกญาติ* สูงเป็นอันดับหนึ่ง แสดงว่าถึงแม้จะเป็นคนไม่คุ้นเคยกันก็ตาม วัยรุ่นก็ยังให้ความรู้สึกกับคนในสังคมฉันญาติ *คำเรียกญาติ* ที่พบใช้ เช่น เจ๊ พี่ น้อง ลุง ส่วนรูปแบบ *สรรพนาม / คำนำหน้า* ที่พบใช้มากได้แก่ คุณ เธอ รูปแบบคำเรียกขานรูปแบบอื่นๆมีการใช้น้อยมากเมื่อเทียบกับรูปแบบ 2 รูปแบบแรก

5.1.7. การใช้คำเรียกขานระหว่างวัยรุ่นกับผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งประกอบธุรกิจและให้บริการแก่ลูกค้าหรือผู้ซื้อ เช่น คนขายของ คนขับรถรับจ้าง เป็นต้น

ตารางที่ 9 คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการ

ลำดับที่	รูปแบบ	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	57.8
2	อาชีพ / ตำแหน่ง	15.3
3	สรรพนาม / คำนำหน้า / คำหยาบ	14.0
4	∅	12.6

จากตารางพบว่าวัยรุ่นใช้ *คำเรียกญาติ* เรียกผู้ให้บริการมากที่สุด คำเรียกญาติที่ใช้มีทั้งคำเรียกญาติของคนไทยและคำเรียกญาติของคนจีนเช่น พี่ น้อง เจ๊ ตี๋ ชี้ให้เห็นถึงความสนิทสนมต่อกันมากขึ้นในสังคม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มรว.กัลยา ติงศภัทิย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 65) ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันผู้รับบริการจะเรียกผู้ให้บริการด้วย *คำเรียกญาติ* และ *อาชีพ / ตำแหน่ง* มากขึ้น แทนการใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* แต่เดิม คำแสดงรูปแบบ *อาชีพ / ตำแหน่ง* ที่พบในข้อมูลได้แก่ คนขาย พ่อค้า แม่ค้า พ่อค้าไอติม คนขับ โชเฟอร์ และสิ่งที่ใช้ในการประกอบอาชีพเช่น เรียกพ่อค้าขายไอศกรีมว่า ไอติม หรือเรียกคนขับรถรับจ้างว่า แท็กซี่ และรูปแบบ *สรรพนาม / คำนำหน้า* ที่พบในข้อมูลได้แก่ คุณ เธอ น้อง หนู เป็นต้น ในบางครั้ง

Copyright by Mahidol University

วัยรุ่นยังอาจละคำเรียกขานเมื่อพูดกับผู้ให้บริการแสดงถึงความห่างเหิน ไม่ให้ความสนิทสนมใดๆ ต่อผู้ที่พูดด้วย หรือผู้พูดไม่แน่ใจว่าจะใช้คำใดเรียกผู้ให้บริการ

สรุปรูปแบบการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นที่ใช้มากเป็นอันดับหนึ่งกับบทบาททางสังคมของผู้ฟัง โดยแยกตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง แบบไม่เท่าเทียมกัน แบบเท่าเทียมกัน และแบบเป็นกลาง ได้ดังนี้

ตารางที่ 10 สรุปรูปแบบการใช้คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากเป็นอันดับหนึ่งกับบทบาททางสังคม

ลักษณะความสัมพันธ์	บทบาททางสังคม	รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด
แบบไม่เท่าเทียมกัน	ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ครู	คำเรียกญาติ ชื่อ อาชีพ / ตำแหน่ง
แบบเท่าเทียมกัน	เพื่อน คนคุ้นเคย คนไม่คุ้นเคย	ชื่อ ชื่อ คำเรียกญาติ
แบบเป็นกลาง	ผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ

จากตารางจะเห็นได้ว่า เมื่อผู้พูดกับผู้ฟังอยู่ในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้พูดวัยรุ่นจะเรียกญาติผู้ใหญ่ด้วยความเคารพนับถือ โดยใช้ *คำเรียกญาติ* ส่วนในกรณีที่ยกย่องให้เกียรติจะใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* และเมื่อพูดกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะใช้ *ชื่อ* เรียก แสดงถึงความมีอำนาจเหนือกว่า

ในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกันและแบบเป็นกลาง เมื่อผู้พูดให้ความใกล้ชิดกับผู้ฟังจะใช้ *ชื่อ* แต่ถ้าผู้พูดไม่ให้ความสนิทสนมจะใช้ *คำเรียกญาติ* การใช้ *คำเรียกญาติ* ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการยกย่องคนในสังคม และแสดงถึงการผูกพันกับคนในสังคมฉันญาติ

Copyright by Mahidol University

5.2. การใช้คำเรียกขานกับเพศ

ตารางที่ 11 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกเพื่อนชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกเพื่อนชาย	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกเพื่อนหญิง	ร้อยละ
1	ชื่อ	44.0	1	คำเรียกญาติ + ชื่อ	33.5
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	21.6	2	ชื่อ	26.1
3	สรรพนาม / คำนำหน้า	14.5	3	สรรพนาม / คำนำหน้า	16.0
4	คำเรียกญาติ	10.3	4	คำเรียกญาติ	14.1
5	คำนำหน้า + ชื่อ	7.0	5	คำนำหน้า + ชื่อ	7.6
6	∅	1.6	6	∅	2.0
7	คำเรียก	0.7	7	คำเรียก คำนำหน้า + อาชีพ	0.2
8	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.2			

จากตารางที่ 11 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นกับเพื่อนทั้งสองเพศมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ต่างกันที่เห็นได้ชัดคือลำดับที่ 1 และ 2 เมื่อวัยรุ่นชายพูดกับเพื่อนเพศเดียวกันจะใช้ *ชื่อ* เรียกขานกันมากที่สุด *ชื่อ* ที่ใช้มักเป็นชื่อเล่นและฉายา รวมไปถึงการใช้ชื่อพ่อของผู้ที่พูดด้วย เพื่อแสดงความสนิทสนม รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* แต่เมื่อวัยรุ่นชายพูดกับเพื่อนต่างเพศ จะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เป็นอันดับ 1 ตามด้วย *ชื่อ* รูปแบบ *ชื่อ* ที่ใช้ ประกอบด้วย ชื่อเล่น ชื่อจริง และ ฉายา ส่วน *คำเรียกญาติ* ที่ใช้ ได้แก่ พี่ หรือ น้อง

รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากเป็นลำดับ 3 เมื่อพูดกับเพื่อนทั้งสองเพศได้แก่ *สรรพนาม / คำนำหน้า* สรรพนามที่ใช้ ได้แก่ เธอ แก เอ็ง คำนำหน้าที่ใช้ ได้แก่ คุณ และ คำหยาบที่ใช้เรียกกัน คือ มึง ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์ ไอ้ควาย ไอ้สัตว์นรก เย็ดแม่ ซึ่งในส่วนของคำหยาบมักใช้เรียกเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่า

Copyright by Mahidol University

รูปแบบอื่น ๆ ที่พบ เช่น *คำนำหน้า + ชื่อ* ที่พบในข้อมูลได้แก่ ไอ้ / อี + ชื่อเล่น หรือ ชื่อจริง วัยรุ่นชายใช้ *การละคำเรียกขาน* บ้าง แต่พบเป็นส่วนน้อย และจะละคำเรียกขานเมื่อพูดกับเพื่อนเพศหญิงมากกว่า

ตารางที่ 12 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกเพื่อนชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกเพื่อนหญิง	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกเพื่อนชาย	ร้อยละ
1	ชื่อ	51.1	1	คำเรียกญาติ + ชื่อ	36.0
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	26.2	2	ชื่อ	34.1
3	สรรพนาม / คำนำหน้า	10.9	3	สรรพนาม / คำนำหน้า	12.7
4	คำเรียกญาติ	6.1	4	คำเรียกญาติ	9.5
5	คำนำหน้า + ชื่อ	3.6	5	คำนำหน้า + ชื่อ	6.1
6	∅	2.2	6	∅	1.6

จากตารางที่ 12 พบว่ารูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นเพศหญิงใช้เหมือนกับรูปแบบที่วัยรุ่นเพศชายใช้ กล่าวคือ เมื่อวัยรุ่นหญิงพูดกับเพศตรงข้ามจะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* มากที่สุด รองลงมาคือ *ชื่อ* ในขณะที่เมื่อพูดกับเพื่อนเพศเดียวกัน จะใช้ *ชื่อ* ตามด้วย *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เมื่อวัยรุ่นหญิงเรียกเพื่อนชาย รูปแบบ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *ชื่อ* มีปริมาณการใช้ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพูดกับเพื่อนเพศเดียวกันจะใช้ *ชื่อ* มากกว่า *คำเรียกญาติ + ชื่อ* อย่างเห็นได้ชัด *ชื่อ* ที่ใช้มีทั้งชื่อเล่น ชื่อจริง และ ฉายา โดยพบใช้ ชื่อเล่นมากที่สุด ส่วน *คำเรียกญาติ* ที่ใช้ ได้แก่ พี่ เจ๊ น้อง

รูปแบบ *สรรพนาม / คำนำหน้า* พบใช้มากเป็นลำดับ 3 สรรพนามที่ใช้ ได้แก่ เธอ นาย แก คำนำหน้าที่ใช้ ได้แก่ คุณ และคำหยาบที่ใช้ ได้แก่ มึง อีดอก อีเหี้ย ไอ้เหี้ย ไอ้สัตว์

รูปแบบอื่น ๆ เช่น *การละคำเรียกขาน* จากข้อมูลพบว่า วัยรุ่นหญิงใช้การละคำเรียกขานกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แต่ปริมาณไม่ต่างกันมาก

Copyright by Mahidol University

สรุปการใช้คำเรียกขานที่วัยรุ่นชายและหญิงใช้เรียกเพื่อน พบว่า เมื่อวัยรุ่นเรียกขานเพศเดียวกับ จะใช้ *ชื่อ* เรียกขานกันมากที่สุด รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และเมื่อเรียกขานเพื่อนต่างเพศ จะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* มากที่สุด ตามด้วย *ชื่อ* แสดงให้เห็นถึงการให้ความสนิทสนมกับเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่า ส่วนการใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* แสดงถึงการให้เกียรติ แต่ก็ยังให้ความสนิทสนมมากกว่าการใช้ *คำเรียกญาติ* ตามลำพัง

ตารางที่ 13 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกคนคุ้นเคยชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกคนคุ้นเคยชาย	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกคนคุ้นเคยหญิง	ร้อยละ
1	ชื่อ	42.4	1	ชื่อ	42.1
2	คำเรียกญาติ	11.1	2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	36.0
3	คำนำหน้า + ชื่อ	9.8	3	คำเรียกญาติ	12.0
4	คำเรียกญาติ + ชื่อ	8.3	4	สรรพนาม / คำนำหน้า	4.3
5	คำนำหน้า + อาชีพ	7.4	5	∅	3.6
6	คำเรียกญาติ + ชื่อ	5.3	6	คำนำหน้า + ชื่อ	1.6
7	อาชีพ / ตำแหน่ง	4.4	7	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4
8	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	2.9			
9	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	2.7			
10	คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	2.2			
11	∅	1.5			
12	สรรพนาม / คำนำหน้า	0.9			
13	คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ	0.5			
14	คำเรียก คำนำหน้า + คำเรียกญาติ คำเรียก + คำนำหน้า คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.2			

Copyright by Mahidol University

ผลจากตารางที่ 13 พบว่าวัยรุ่นชายใช้ *ชื่อ* เรียกขานคนคุ้นเคยทั้งชายและหญิงมากที่สุดในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน อันดับรองลงมาได้แก่ *คำเรียกญาติ* เมื่อเรียกคนคุ้นเคยชาย และ คำเรียกญาติ + ชื่อ เมื่อเรียกคนคุ้นเคยหญิง *ชื่อ* ที่พบในข้อมูลมีทั้ง ชื่อเล่น และชื่อจริง พบใช้ ฉายาบ้างเล็กน้อยถ้าคุ้นเคยกันมาก ส่วน *คำเรียกญาติ* ที่ใช้ ได้แก่ พี่ เจ๊ ลุง อา น้อง

รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้มากเป็นลำดับ 3 เมื่อพูดกับคนคุ้นเคยเพศเดียวกัน ได้แก่ *คำนำหน้า* + *ชื่อ* คำนำหน้าที่ใช้ ได้แก่ คุณ แสดงถึงการให้เกียรติผู้ที่พูดด้วย แต่เมื่อพูดกับคนคุ้นเคยเพศตรงข้าม รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้มากเป็นลำดับ 3 คือ *คำเรียกญาติ* แสดงให้เห็นว่าเมื่อวัยรุ่นเพศชายพูดกับคนคุ้นเคยเพศตรงข้ามจะให้ความเป็นกันเองมากกว่า

รูปแบบอื่นๆ ที่พบในข้อมูล ได้แก่ *สรรพนาม / คำนำหน้า* พบว่า ใช้รูปแบบนี้กับคนคุ้นเคยเพศตรงข้ามมากกว่าเพศเดียวกัน สรรพนามที่ใช้ได้แก่ คุณ และ เธอ นอกจากนั้นยังพบว่าวัยรุ่นชายยังใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* เรียกคนคุ้นเคยด้วย แสดงถึงการยกย่องผู้ฟัง

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 14 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกคนคุ้นเคยชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกคนคุ้นเคยหญิง	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกคนคุ้นเคยชาย	ร้อยละ
1	ชื่อ	41.5	1	ชื่อ	36.7
2	คำเรียกญาติ + ชื่อ	33.0	2	∅	16.0
3	คำเรียกญาติ	13.6	3	คำเรียกญาติ + อาชีพ	11.1
4	คำนำหน้า + ชื่อ	4.5	4	คำเรียกญาติ + ชื่อ	10.0
5	สรรพนาม / คำนำหน้า	4.2	5	คำนำหน้า + อาชีพ	7.5
6	∅	3.1	6	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	5.2
7	อาชีพ / ตำแหน่ง	0.2	7	คำเรียกญาติ	5.0
			8	คำนำหน้า + ชื่อ	2.7
			9	อาชีพ / ตำแหน่ง	1.8
			10	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	1.3
			11	คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ	1.1
			12	สรรพนาม / คำนำหน้า	0.7
			13	คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	0.5
			14	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4

ผลจากตารางที่ 14 พบว่า วัยรุ่นหญิงเรียกคนคุ้นเคยทั้งสองเพศด้วย รูปแบบ *ชื่อ* มากที่สุด *ชื่อ* ที่ใช้ได้แก่ ชื่อเล่น ชื่อจริง และฉายา บ้างเล็กน้อย ที่เป็นข้อสังเกตที่เห็นได้ชัด คือ เมื่อวัยรุ่นหญิงเรียกคนคุ้นเคยเพศชายในลำดับรองลงมา พบว่า มี *การละคำเรียกขาน* ในขณะที่เรียกคนคุ้นเคยเพศเดียวกันด้วย *คำเรียกญาติ + ชื่อ* กรณีนี้อาจตีความได้ว่า วัยรุ่นหญิงอาจไม่แน่ใจว่าจะใช้รูปแบบคำเรียกขานอย่างไรดีเมื่อพูดกับคนคุ้นเคยเพศตรงข้าม ถ้าตัดสินใจใช้ *ชื่อ* เรียกก็จะใช้ *ชื่อ* แต่ก็มีวัยรุ่นหญิงบางส่วนตัดสินใจไม่ใช้คำเรียกขานใด ๆ เลย แต่เมื่อเรียกคนคุ้นเคยเพศเดียวกัน ถ้าให้ความสนิทสนมก็จะใช้ *ชื่อ* ถ้าให้การยกย่องผู้ฟัง ก็จะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* การใช้ *การละคำเรียกขาน* กับคนคุ้นเคยเพศเดียวกันมีพบบ้างในข้อมูล แต่เป็นปริมาณที่น้อย

Copyright by Mahidol University

สรุปการใช้คำเรียกขานคนคุ้นเคยทั้งสองเพศของวัยรุ่นพบว่า ใช้ *ชื่อ* เรียกขานกันมากที่สุด รองลงมา คือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* เว้นแต่กรณีที่วัยรุ่นหญิงเรียกคนคุ้นเคยเพศตรงข้าม จะใช้ *การละคำเรียกขาน* มากเป็นอันดับ 2 แสดงถึงความลังเลใจ และความห่างเหิน

ตารางที่ 15 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกคนไม่คุ้นเคย ชาย	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกคนไม่คุ้นเคย หญิง	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	59.6	1	คำเรียกญาติ	39.5
2	สรรพนาม / คำนำหน้า	15.8	2	สรรพนาม / คำนำหน้า	32.4
3	คำเรียกญาติ + ชื่อ	8.7	3	ชื่อ	13.2
4	∅	4.5	4	คำนำหน้า + ชื่อ	4.5
5	คำเรียกญาติ + อาชีพ	3.4	5	∅	3.1
6	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	1.6	6	คำนำหน้า + อาชีพ	2.7
7	อาชีพ / ตำแหน่ง	1.4	7	คำเรียกญาติ + อาชีพ	2.4
8	ชื่อ คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	1.3	8	อาชีพ / ตำแหน่ง	2.2
9	คำเรียก	0.4			
10	คำเรียก + คำนำหน้า คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.2			

จากตารางที่ 15 พบว่า รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายเรียกคนไม่คุ้นเคยเพศชายและหญิง 2 ลำดับแรกเหมือนกัน คือ *คำเรียกญาติ* และ *สรรพนาม / คำนำหน้า* คำเรียกญาติที่พบในข้อมูล ได้แก่ พี่ และน้อง ส่วนสรรพนามที่ใช้ ได้แก่ คุณ เธอ หนู *คำเรียกญาติ* ที่วัยรุ่นชายใช้

Copyright by Mahidol University

สำนักหอสมุด

พบว่า ใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยเพศชายมากกว่าคนไม่คุ้นเคยเพศหญิง ในขณะที่ใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* เรียกคนไม่คุ้นเคยเพศหญิงมากกว่า

รูปแบบอื่นที่พบในข้อมูล คือการใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เรียกคนไม่คุ้นเคยเพศชายมากเป็นอันดับ 3 แต่ไม่พบการใช้รูปแบบนี้กับคนไม่คุ้นเคยเพศตรงข้าม แต่จะใช้ *ชื่อ* แทน แสดงว่าให้ความเป็นกันเองกับคนไม่คุ้นเคยเพศหญิงมากกว่า นอกจากนั้นยังพบการใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* เรียกคนไม่คุ้นเคยทั้งสองเพศ แสดงถึงการให้เกียรติและยกย่องผู้ที่พูดด้วย

ตารางที่ 16 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกคนไม่คุ้นเคยหญิง	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกคนไม่คุ้นเคยชาย	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	38.7	1	คำเรียกญาติ	47.8
2	สรรพนาม / คำนำหน้า	24.6	2	∅	17.9
3	ชื่อ	18.1	3	สรรพนาม / คำนำหน้า	15.4
4	∅	7.5	4	คำเรียกญาติ + ชื่อ	7.3
5	คำเรียกญาติ + อาชีพ	3.8	5	คำเรียกญาติ + อาชีพ	3.2
6	คำนำหน้า + ชื่อ	3.1	6	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	3.0
7	คำนำหน้า + อาชีพ	2.5	7	อาชีพ / ตำแหน่ง	2.3
8	อาชีพ / ตำแหน่ง	1.6	8	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	1.3
9	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.2	9	ชื่อ	0.4

ผลจากตารางที่ 16 พบว่าวัยรุ่นหญิงเรียกคนไม่คุ้นเคยทั้งสองเพศด้วย *คำเรียกญาติ* มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ *ละคำเรียกขาน* เมื่อพูดกับคนไม่คุ้นเคยเพศตรงข้าม และใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* เมื่อพูดกับคนไม่คุ้นเคยเพศเดียวกัน

Copyright by Mahidol University

310778 I 2309540

ข้อสังเกตที่ได้จากข้อมูลคือวัยรุ่นหญิงจะใช้ *ซื่อ* เรียกคนไม่คุ้นเคยเพศชายจำนวนน้อยมาก คืออยู่ในลำดับสุดท้าย ในขณะที่ใช้พูดกับคนไม่คุ้นเคยเพศเดียวกับมากเป็นลำดับ 3 แสดงให้เห็นถึงความห่างเหิน สอดคล้องกับการใช้ *การละคำเรียกขาน* เมื่อพูดกับคนไม่คุ้นเคยเพศตรงข้าม

กรณีที่คนไม่คุ้นเคยมีตำแหน่งหน้าที่ พบว่าบางครั้งวัยรุ่นหญิงจะใช้ *อาชีพ/ตำแหน่ง* เรียกคนไม่คุ้นเคยแทน ขึ้นอยู่กับว่าให้ความสนิทด้วยมากเพียงใด ถ้าให้ความสนิทมากอาจใช้ *คำเรียกญาติ + อาชีพ* เช่น พี่ตำรวจ พี่เจ้าหน้าที่

สรุปการใช้คำเรียกขานเรียกคนไม่คุ้นเคย พบว่าวัยรุ่นทั้งชายและหญิง จะใช้รูปแบบ *คำเรียกญาติ* มากที่สุด รองลงมาคือ *สรรพนาม/คำนำหน้า* ยกเว้นกรณีเดียวคือเมื่อวัยรุ่นหญิงพูดกับคนไม่คุ้นเคยชาย จะ *ละคำเรียกขาน* มากเป็นอันดับ 2

ตารางที่ 17 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นชายใช้เรียกผู้ให้บริการชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกผู้ให้บริการชาย	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นชายเรียกผู้ให้บริการหญิง	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	58.9	1	คำเรียกญาติ	66.0
2	อาชีพ / ตำแหน่ง	29.9	2	สรรพนาม / คำนำหน้า	27.9
3	∅	6.7	3	∅	4.3
4	สรรพนาม / คำนำหน้า	4.3	4	อาชีพ / ตำแหน่ง	1.1
5	คำเรียก + คำนำหน้า	0.2	5	คำเรียก คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4

ผลจากตารางที่ 17 พบว่าวัยรุ่นชายเรียกผู้ให้บริการเพศชายและหญิงด้วย *คำเรียกญาติ* มากที่สุด คำเรียกญาติที่ใช้ได้แก่ เจ๊ พี่ น้อง โดยใช้ *คำเรียกญาติ* เรียกผู้ให้บริการหญิงในปริมาณที่มากกว่าผู้ให้บริการชาย ลำดับรองลงมาเมื่อพูดกับผู้ให้บริการชายคือ *อาชีพ/ตำแหน่ง* เช่น คนขับ ป๋อย โชเฟอร์ ไอติม และใช้ *สรรพนาม/คำนำหน้า* กับผู้ให้บริการหญิง ได้แก่ เธอ หนู คุณ

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่วัยรุ่นชายให้เรียกผู้ให้บริการเพศชายและหญิงมากเป็นลำดับ 3 คือ *การละคำเรียกขาน* เป็นไปได้ว่า ผู้พูดไม่ต้องการให้ความสนิทสนมใด ๆ กับผู้ให้บริการ หรืออาจไม่แน่ใจว่าจะใช้คำใดที่เหมาะสมในการเรียก

ตารางที่ 18 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นหญิงใช้เรียกผู้ให้บริการชายและหญิง

ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกผู้ให้บริการหญิง	ร้อยละ	ลำดับ	วัยรุ่นหญิงเรียกผู้ให้บริการชาย	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	66.4	1	คำเรียกญาติ	39.8
2	สรรพนาม / คำนำหน้า	18.1	2	อาชีพ / ตำแหน่ง	30.1
3	∅	15.1	3	∅	24.0
4	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4	4	สรรพนาม / คำนำหน้า	5.6
			5	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.5

ตารางที่ 18 พบว่าวัยรุ่นหญิงเรียกผู้ให้บริการชายและหญิงด้วย รูปแบบ *คำเรียกญาติ* มากเป็นอันดับ 1 ตามด้วย *อาชีพ / ตำแหน่ง* สำหรับผู้ให้บริการเพศชาย และ *สรรพนาม / คำนำหน้า* สำหรับผู้ให้บริการเพศหญิง วัยรุ่นหญิงจะใช้ *คำเรียกญาติ* กับ *อาชีพ / ตำแหน่ง* เรียกผู้ให้บริการชายในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่จะใช้ *คำเรียกญาติ* เรียกผู้ให้บริการเพศหญิงมากกว่า *สรรพนาม / คำนำหน้า* อย่างสังเกตเห็นได้ชัด แสดงถึงการให้ความยกย่องและเป็นกันเองมากกว่า

รูปแบบที่ใช้มากอันดับ 3 คือ *การละคำเรียกขาน* พบว่าใช้กับผู้ให้บริการเพศตรงข้ามมากกว่าเพศเดียวกัน แสดงถึงความห่างเหิน ไม่เป็นกันเอง

สรุปการใช้คำเรียกขานเรียกผู้ให้บริการเพศชายและหญิง พบว่าวัยรุ่นชายและหญิงจะใช้ *คำเรียกญาติ* เรียกขานผู้ให้บริการทั้งสองเพศมากที่สุด อันดับ 2 สำหรับผู้ให้บริการเพศชายได้แก่ *อาชีพ / ตำแหน่ง* และ *สรรพนาม / คำนำหน้า* สำหรับผู้ให้บริการเพศหญิง และ *ละคำเรียกขาน* มากเป็นอันดับ 3

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 19 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากที่สุดตามปัจจัยทางเพศ

ลักษณะของความสัมพันธ์	บทบาทของผู้ฟังในสังคม	ผู้พูดชาย ผู้ฟังชาย	ผู้พูดชาย ผู้ฟังหญิง	ผู้พูดหญิง ผู้ฟังชาย	ผู้พูดหญิง ผู้ฟังหญิง
แบบเท่าเทียมกัน	เพื่อน	ชื่อ	คำเรียกญาติ + ชื่อ	คำเรียกญาติ + ชื่อ	ชื่อ
	คนคุ้นเคย	ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ
	คนไม่คุ้นเคย	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ
แบบเป็นกลาง	ผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ

สรุป การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นเมื่อสัมพันธ์กับเพศผู้ฟัง พบข้อสังเกตดังนี้

1. เมื่อมองรูปแบบการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกันทางบทบาทในสังคม ได้แก่ เมื่อพูดกับเพื่อน คนคุ้นเคย และคนไม่คุ้นเคย รูปแบบคำเรียกขานจะแปรไปตามเพศ เมื่อวัยรุ่นพูดกับเพื่อนเพศตรงข้าม (ผู้พูดเพศชายพูดกับผู้ฟังเพศหญิง และผู้พูดเพศหญิงพูดกับผู้ฟังเพศชาย) โดยจะแปรจากรูปแบบ *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ*

2. เมื่อมองรูปแบบการใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์แบบเป็นกลางทางบทบาททางสังคม เมื่อพูดกับผู้ให้บริการ รูปแบบคำเรียกขานจะเหมือนเดิม ไม่ว่าผู้พูดวัยรุ่นจะพูดกับผู้ให้บริการเพศใด

3. ภาพรวมของรูปแบบคำเรียกขานที่ผู้พูดวัยรุ่นพูดกับผู้ฟังทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม คือการใช้ *ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* โดยใช้ *ชื่อ* พูดกับเพื่อนและคนคุ้นเคยมากที่สุด โดยเฉพาะชื่อเล่น แสดงถึงการให้ความเป็นกันเองและความสนิทสนม และใช้ *คำเรียกญาติ* พูดกับคนไม่คุ้นเคยและผู้ให้บริการมากที่สุด ชี้ให้เห็นถึงความห่างเหินกับผู้ฟัง แต่ก็ยังให้ความนับถือและความผูกพันกันฉันญาติกับคนในสังคม ส่วนกรณีที่มีการแปรของรูปแบบคำเรียกขานเมื่อพูดกับเพื่อนเพศตรงข้าม จากการใช้ *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ* แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติ ไม่ใช้คำเรียกขานที่แสดงความใกล้ชิดมากจนเกินไปกับเพศตรงข้าม

Copyright by Mahidol University

5.3. การใช้คำเรียกขานกับอายุของผู้ฟัง

ตารางที่ 20 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกเพื่อน

ลำดับ	เพื่อนอายุมากกว่า	ร้อยละ	เพื่อนอายุเท่ากัน	ร้อยละ	เพื่อนอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ + ชื่อ	72.0	ชื่อ	43.9	ชื่อ	69.7
2	คำเรียกญาติ	19.7	สรรพนาม / คำนำหน้า	39.3	คำเรียกญาติ + ชื่อ	15.9
3	∅	4.2	คำนำหน้า + ชื่อ	16.0	คำเรียกญาติ	10.3
4	ชื่อ	3.0	∅	0.4	คำนำหน้า + ชื่อ	1.8
5	สรรพนาม / คำนำหน้า	0.7	คำเรียก	0.3	∅	0.9
6	คำนำหน้า + ชื่อ	0.3			สรรพนาม / คำนำหน้า	0.8
7	คำเรียก	0.1			คำเรียก	0.3
8					คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.1
					คำนำหน้า + อาชีพ	

จากตารางที่ 20 วัยรุ่นเรียกเพื่อนอายุมากกว่าด้วย *คำเรียกญาติ + ชื่อ* มากที่สุด รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ* และเรียกเพื่อนอายุเท่ากันและน้อยกว่าด้วย *ชื่อ* อันดับรองลงมาคือ *สรรพนาม/คำนำหน้า* และ *คำเรียกญาติ* ตามลำดับ การใช้ *ชื่อ* เป็นส่วนประกอบในการเรียกขาน แสดงให้เห็นถึงการให้ความเป็นกันเองกับผู้ฟัง *ชื่อ* ที่ใช้จะใช้ ชื่อเล่น มากที่สุด รองลงมาคือ ชื่อจริง และฉายา สำหรับเพื่อนที่อายุเท่ากัน จำนวนการใช้ *ชื่อ* กับ *สรรพนาม / คำนำหน้า* ไม่แตกต่างกันมาก *สรรพนาม / คำนำหน้า* ที่ใช้ขึ้นอยู่กับความสนิทสนมว่ามากหรือน้อย ถ้าสนิทกันมากจะใช้คำหยาบ ตัวอย่าง *สรรพนาม / คำนำหน้า* ที่ใช้เช่น มึง อีดอก แก เธอ เป็นต้น

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 21 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนคุ้นเคย

ลำดับ	คนคุ้นเคยอายุมากกว่า	ร้อยละ	คนคุ้นเคยอายุเท่ากัน	ร้อยละ	คนคุ้นเคยอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ + ชื่อ	40.9	ชื่อ	69.6	ชื่อ	52.4
2	คำเรียกญาติ	16.9	คำนำหน้า + ชื่อ	12.4	คำเรียกญาติ + ชื่อ	24.6
3	คำเรียกญาติ + อาชีพ	12.3	∅	10.7	คำเรียกญาติ	14.3
4	คำนำหน้า + อาชีพ	11.2	สรรพนาม / คำนำหน้า	7.2	∅	6.2
5	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	6.1	คำเรียก + คำนำหน้า	0.1	คำนำหน้า + ชื่อ	1.4
6	อาชีพ / ตำแหน่ง	4.6			สรรพนาม / คำนำหน้า คำเรียก คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.3
7	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	3.0			อาชีพ / ตำแหน่ง คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.1
8	คำนำหน้า + อาชีพ + ชื่อ	2.0				
9	คำเรียกญาติ + อาชีพ + ชื่อ ∅	1.2				
10	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4				
11	คำเรียก	0.1				

Copyright by Mahidol University

จากตารางที่ 21 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนคุ้นเคยอายุมากกว่าคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ* นอกจากนั้นยังใช้ *อาชีพ/ตำแหน่ง* ของผู้ฟังมาใช้เรียกคู่สนทนาด้วย แต่จากข้อมูลไม่พบการใช้ *สรรพนาม/คำนำหน้า* และ *ชื่อ* แต่เพียงลำพังเรียกคนคุ้นเคยอายุมากกว่า รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนคุ้นเคยอายุเท่ากันมากเป็นอันดับ 1 คือ *ชื่อ* ชื่อที่พบใช้มีทั้งชื่อเล่น และชื่อจริง รองลงมาคือ *คำนำหน้า + ชื่อ* และ *ละคำเรียกขาน* คำนำหน้า + ชื่อ ที่ใช้เช่น คุณ + ชื่อ สำหรับคนคุ้นเคยอายุน้อยกว่า วัยรุ่นจะใช้ *ชื่อ* เรียกขานกันมากที่สุด เช่นเดียวกันกับเมื่อพูดกับคนคุ้นเคยอายุเท่ากัน รองลงมาคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* ตามลำดับ

ตารางที่ 22 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนไม่คุ้นเคย

ลำดับ	คนไม่คุ้นเคยอายุมากกว่า	ร้อยละ	คนไม่คุ้นเคยอายุเท่ากัน	ร้อยละ	คนไม่คุ้นเคยอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	43.4	สรรพนาม / คำนำหน้า	40.9	คำเรียกญาติ	76.5
2	คำเรียกญาติ+ ชื่อ	12.0	ชื่อ	23.5	สรรพนาม / คำนำหน้า	14.9
3	สรรพนาม / คำนำหน้า	10.3	คำเรียกญาติ	19.3	∅	8.5
4	คำเรียกญาติ + อาชีพ	9.6	∅	9.7	คำเรียก + คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.1
5	∅	6.6	คำนำหน้า + ชื่อ	5.7		
6	อาชีพ / ตำแหน่ง	5.7	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4		
7	คำนำหน้า + อาชีพ	3.9	คำเรียก	0.3		
8	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	3.2	คำเรียก + คำนำหน้า	0.1		

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 22 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนไม่คุ้นเคย (ต่อ)

ลำดับ	คนไม่คุ้นเคยอายุมากกว่า	ร้อยละ	คนไม่คุ้นเคยอายุเท่ากัน	ร้อยละ	คนไม่คุ้นเคยอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
9	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ	2.2				
10	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ	1.9				
11	ชื่อ	1.2				

ตารางที่ 22 วัยรุ่นเรียกขานคนไม่คุ้นเคยอายุมากกว่าและน้อยกว่าด้วย *คำเรียกญาติ* มากที่สุด และใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* เรียกคนไม่คุ้นเคยอายุเท่ากันมากที่สุด อันดับรองลงมาเมื่อพูดกับผู้มีอายุมากกว่าคือ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *สรรพนาม / คำนำหน้า* รวมถึงการใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* สำหรับผู้ที่มีอายุเท่ากัน จะใช้ *ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* จำนวนมากเป็นอันดับรองลงมา และเมื่อพูดกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า จะใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* มากเป็นอันดับ 2 รองจาก *คำเรียกญาติ*

ตารางที่ 23 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการ

ลำดับ	ผู้ให้บริการอายุมากกว่า	ร้อยละ	ผู้ให้บริการอายุเท่ากัน	ร้อยละ	ผู้ให้บริการอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
1	คำเรียกญาติ	70.0	คำเรียกญาติ	33.5	คำเรียกญาติ	69.7
2	อาชีพ / ตำแหน่ง	12.2	อาชีพ / ตำแหน่ง	29.1	∅	13.6
3	∅	11.8	สรรพนาม / คำนำหน้า	24.7	สรรพนาม / คำนำหน้า	11.4
4	สรรพนาม / คำนำหน้า	5.8	∅	12.3	อาชีพ / ตำแหน่ง	4.6
5	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.3	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4	คำนำหน้า + คำเรียกญาติ	0.4

Copyright by Mahidol University

ตารางที่ 23 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการ (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้บริการอายุมากกว่า	ร้อยละ	ผู้ให้บริการอายุเท่ากัน	ร้อยละ	ผู้ให้บริการอายุน้อยกว่า	ร้อยละ
6					คำเรียก คำเรียก + คำนำหน้า	0.1

จากตารางที่ 23 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการมากที่สุดในทุกช่วงอายุคือ *คำเรียกญาติ* อันดับรองลงมาเมื่อพูดกับผู้ให้บริการอายุมากกว่าและเท่ากันคือ *อาชีพ /ตำแหน่ง* เช่น คนขาย แท็กซี่ คนขับ โชเฟอร์ ไอติม ไอศกรีม และ *ละคำเรียกขาน* เมื่อพูดกับผู้ให้บริการอายุน้อยกว่า ในขณะที่ใช้การ *ละคำเรียกขาน* กับผู้มีอายุมากกว่ามากเป็นอันดับ 3 และใช้กับผู้มีอายุเท่ากันมากเป็นอันดับ 4 สำหรับ *สรรพนาม / คำนำหน้า* พบใช้ในข้อมูลเช่นกัน แต่จะใช้กับผู้ให้บริการอายุเท่ากันจำนวนมากกว่าผู้มีอายุน้อยกว่าและอายุมากกว่า และรูปแบบ *คำนำหน้า + คำเรียกญาติ คำเรียก คำเรียก + คำนำหน้า* มีใช้เรียกขานกันบ้างแต่ในปริมาณที่น้อย

ตารางที่ 24 รูปแบบคำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้มากที่สุดตามปัจจัยอายุของผู้ฟัง

ลักษณะความสัมพันธ์	บทบาทของผู้ฟังในสังคม	มากกว่า	เท่ากัน	น้อยกว่า
แบบเท่าเทียมกัน	เพื่อน คนคุ้นเคย คนไม่คุ้นเคย	คำเรียกญาติ + ชื่อ คำเรียกญาติ + ชื่อ คำเรียกญาติ	ชื่อ ชื่อ สรรพนาม / คำนำหน้า	ชื่อ ชื่อ คำเรียกญาติ
แบบเป็นกลาง	ผู้ให้บริการ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ	คำเรียกญาติ

Copyright by Mahidol University

สรุปการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นเมื่อสัมพันธ์กับอายุผู้ฟัง มีดังนี้

1. ในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม เมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ฟังอายุมากกว่าจะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* และ *คำเรียกญาติ* มากที่สุด การใช้ *คำเรียกญาติ* เพื่อแสดงความยกย่องผู้อาวุโสกว่า และจะประกอบด้วย *ชื่อ* หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสนิทสนมมากหรือน้อย เมื่อบทบาทผู้ฟังเป็นเพื่อนและคนคุ้นเคย จะใช้ *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เนื่องจากมีความสนิทสนมมากกว่าคนไม่คุ้นเคย ซึ่งใช้ *คำเรียกญาติ* เพียงลำพัง

2. ในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน เมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ฟังอายุเท่ากัน จะใช้ *ชื่อ* เรียกเพื่อนและคนคุ้นเคย ถ้าสนิทสนมกันมากจะใช้ชื่อเล่น ฉายา และชื่อจริงตามลำดับ และเมื่อพูดกับคนไม่คุ้นเคย จะใช้ *สรรพนาม / คำนำหน้า* คำที่ใช้ส่วนใหญ่คือ เธอ คุณ แสดงถึงความห่างเหินกับผู้ฟัง

3. ในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน เมื่อวัยรุ่นพูดกับผู้ฟังอายุน้อยกว่า จะใช้ *ชื่อ* เรียกเพื่อนและคนคุ้นเคย เช่นเดียวกันกับเมื่อพูดกับผู้ฟังก็มีอายุเท่ากัน และใช้ *คำเรียกญาติ* คำว่า น้อง เรียกคนไม่คุ้นเคย แสดงถึงความอาวุโส และความมีอำนาจมากกว่าของผู้พูด

4. ในความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ผู้พูดจะใช้รูปแบบ *คำเรียกญาติ* เรียกผู้ฟังไม่ว่าผู้ฟังจะมีอายุอยู่ในวัยใด ต่างกันที่คำที่ใช้ ถ้าผู้ฟังอายุมากกว่าจะใช้คำว่า พี่ เจ๊ ลุง ถ้าผู้ฟังอายุเท่ากันมีแนวโน้มจะใช้คำยกย่องให้ผู้ฟังเป็นผู้อาวุโสกว่า คือใช้คำว่า พี่ และ เมื่อผู้ฟังอายุน้อยกว่าวัยรุ่นจะใช้คำว่า น้อง เรียกคู่สนทนา

Copyright by Mahidol University

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงรูปแบบการใช้คำเรียกขานและความสัมพันธ์ของคำเรียกขานกับปัจจัยทางสังคมในแง่ของบทบาททางสังคมระหว่างบุคคล เพศของผู้พูดเมื่อสัมพันธ์กับผู้ฟัง และอายุของผู้ฟัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และนักเรียนชั้น ปวช. สายอาชีวศึกษาที่ศึกษาในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คนจากโรงเรียนทั้งหมด 6 โรงเรียน ซึ่งคัดเลือกจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เป็นเพศหญิง 186 คน เพศชาย 184 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นหลักในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งสร้างจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและจดบันทึก แบบสอบถามที่ใช้มีเนื้อหา 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่เพศ อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา และความสัมพันธ์กับบุคคลภายในบ้าน ตอนที่ 2 เป็นคำถามอัตนัยเกี่ยวกับการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นเกี่ยวกับการใช้คำเรียกญาติและคำถามปรนัยเกี่ยวกับการเรียกบุคคลอื่น โดยกำหนดปัจจัยทางสังคมไว้ดังนี้

บทบาททางสังคม ได้แก่ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ครู ผู้ให้บริการ คนคุ้นเคย และคนไม่คุ้นเคย

เพศผู้ฟัง ได้แก่ เพศหญิง และเพศชาย

อายุของผู้ฟังเมื่อเทียบกับผู้พูด ได้แก่ อายุมากกว่า อายุเท่ากัน และอายุน้อยกว่า

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางและอธิบาย

Copyright by Mahidol University

6.1. สรุปผลการวิจัย

1. ส่วนประกอบของคำเรียกขาน

ผลการวิจัยพบว่าชนิดของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกขานได้มี 4 ประเภท คือ

1.1. คำเรียก
1.2. คำสรรพนามที่ใช้เรียก
1.3. คำนามที่ใช้เรียก
1.4. คำลงท้าย

2. รูปแบบของคำเรียกขาน

รูปแบบคำเรียกขานที่พบใช้มี 17 รูปแบบ จากกฎแสดงรูปแบบคำเรียกขานซึ่งประกอบด้วยคำเรียกขานที่เป็นส่วนประกอบเดี่ยว 5 รูปแบบ ส่วนประกอบ 2 ส่วน 7 รูปแบบ และส่วนประกอบ 3 ส่วน 5 รูปแบบ กฎดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1. คำเรียกขานประกอบด้วยส่วนประกอบใหญ่ๆ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องปรากฏเสมอ และส่วนที่ปรากฏหรือไม่ก็ได้

2.2. ส่วนที่ต้องปรากฏเสมอ ได้แก่คำประเภทใดประเภทหนึ่งใน 5 ประเภทต่อไปนี้ โดยจะปรากฏตามลำพังหรือประสมกันตามลำดับดังนี้

2.2.1. คำเรียก
2.2.2. สรรพนาม / คำนำหน้า
2.2.3. คำเรียกญาติ
2.2.4. อาชีพ / ตำแหน่ง
2.2.5. ชื่อ

Copyright by Mahidol University

2.3. ส่วนที่ปรากฏหรือไม่ก็ได้ ได้แก่ คำลงท้าย เช่น คะ ครับ ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ จะไม่กล่าวถึงเนื่องจากข้อมูลที่เก็บได้มีเป็นส่วนน้อย

3. การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำเรียกขานที่วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครใช้มี 17 รูปแบบ คือ

3.1. คำเรียก
3.2. สรรพนาม / คำนำหน้า
3.3. คำเรียกญาติ
3.4. อาชีพ / ตำแหน่ง
3.5. ชื่อ
3.6. คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า
3.7. สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ
3.8. สรรพนาม / คำนำหน้า + อาชีพ/ตำแหน่ง
3.9. สรรพนาม / คำนำหน้า + ชื่อ
3.10. คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง
3.11. คำเรียกญาติ + ชื่อ
3.12. อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ
3.13. คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ
3.14. สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง
3.15. สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ
3.16. สรรพนาม / คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ
3.17. คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ

นอกจากนั้นจากข้อมูลยังพบว่าวัยรุ่นมีการละคำเรียกขาน คือกล่าวแต่เนื้อความที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังโดยไม่ใช้คำเรียกขานใดๆ เลยด้วย

Copyright by Mahidol University

4. การใช้คำเรียกขานกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีรูปแบบแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง โดยมีปัจจัยที่กำหนดความสัมพันธ์ดังกล่าวได้แก่ บทบาททางสังคม เพศ และอายุ สรุปผลได้ดังนี้

4.1. การใช้คำเรียกขานระหว่างญาติ

4.1.1. การใช้คำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้เรียกญาติผู้น้อย

ผลการวิจัยพบว่าคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้เรียกญาติผู้น้อยมากที่สุดคือ *ชื่อ* ไม่ว่าญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยจะมีเพศใด

4.1.2. การใช้คำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้เรียกญาติผู้ใหญ่

คำเรียกขานที่ญาติผู้น้อยใช้เรียกญาติผู้ใหญ่มากที่สุด คือ *คำเรียกญาติ* ไม่ว่าญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยจะมีเพศใด

4.2. การใช้คำเรียกขานกับครู

คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกครูมากที่สุด คือ *อาชีพ / ตำแหน่ง* ได้แก่ อาจารย์ และ ครู ไม่ว่าครูจะมีเพศใด แสดงถึงการยกย่องเคารพนับถือ

4.3. การใช้คำเรียกขานกับผู้ให้บริการ

คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกผู้ให้บริการมากที่สุด คือ *คำเรียกญาติ* ไม่ว่าผู้ให้บริการจะมีเพศใด และมีอายุเท่าใด ต่างกันที่คำที่ใช้ ถ้าผู้ให้บริการมีอายุมากกว่า วัยรุ่นจะใช้คำว่า พี่ ถ้าผู้ให้บริการมีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นจะใช้คำว่า น้อง ในกรณีที่ผู้ให้บริการมีอายุเท่ากัน วัยรุ่นมีแนวโน้มจะใช้คำว่า พี่ มากกว่า แสดงถึงการให้เกียรติ

Copyright by Mahidol University

4.4. การใช้คำเรียกขานกับเพื่อน

คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกเพื่อนมากที่สุดคือ *ชื่อ* และจะแปรไปตามเพศ เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศตรงข้าม จาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ* แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติเพศตรงข้าม นอกจากนั้นยังแปรไปตามอายุ เมื่อพูดกับผู้ฟังอายุมากกว่า จาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ* แสดงถึงการยกย่องให้ความเคารพผู้อาวุโสกว่า

4.5. การใช้คำเรียกขานกับคนคุ้นเคย

คำเรียกขานที่วัยคุ้นใช้เรียกคนคุ้นเคยมากที่สุด คือ *ชื่อ* โดยไม่แปรไปตามเพศ แต่จะแปรไปตามอายุ เมื่อเรียกผู้ฟังที่อายุมากกว่า จะแปรจาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ* การใช้ *ชื่อ* เรียกขานคนคุ้นเคย ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง และเมื่อแปรจาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ + ชื่อ* เช่น พี่ + ชื่อ แสดงให้เห็นถึงการยกย่องผู้อาวุโสกว่า แต่ก็ยังให้ความคุ้นเคยมากกว่าการใช้ *คำเรียกญาติ* ตามลำพัง

4.6. การใช้คำเรียกขานกับคนไม่คุ้นเคย

คำเรียกขานที่วัยรุ่นใช้เรียกคนไม่คุ้นเคยมากที่สุด คือ *คำเรียกญาติ* ซึ่งจะไม่แปรไปตามเพศผู้ฟัง แต่จะแปรไปตามอายุ เมื่อเรียกผู้ฟังที่อายุเท่ากัน จะแปรจาก *คำเรียกญาติ* เป็น *สรรพนาม / คำนำหน้า* คำที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่คำว่า เธอ

เมื่อมองในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งแบ่งเป็นความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกัน แบบเท่าเทียมกัน และแบบเป็นกลาง อาจสรุปได้ดังนี้

ความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกัน ได้แก่ การใช้คำเรียกขาน เมื่อพูดกับญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย และครู รูปแบบคำเรียกขานที่ใช้จะไม่แปรไปตามเพศ แต่จะแปรไปตามอายุ คือ เมื่อพูดกับผู้ที่มีอายุมากกว่าจะใช้*คำเรียกญาติ* เมื่อพูดกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะใช้ *ชื่อ* และเมื่อผู้ที่มีอายุมากกว่านั้นมีตำแหน่งหน้าที่ จะใช้ *อาชีพ / ตำแหน่ง* เรียกผู้ที่พูดด้วย

Copyright by Mahidol University

ความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน ได้แก่การใช้คำเรียกขานเมื่อพูดกับเพื่อน คนคุ้นเคย และคนไม่คุ้นเคย รูปแบบคำเรียกขานจะใช้ *ชื่อ* และแปรไปตามเพศ เมื่อพูดกับเพศตรงข้ามจาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* และแปรไปตามอายุ เมื่อพูดกับผู้ที่มีอายุมากกว่า จาก *ชื่อ* เป็น *คำเรียกญาติ* + *ชื่อ* เช่นเดียวกัน

ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง ได้แก่การใช้คำเรียกขานเมื่อพูดกับผู้ให้บริการ รูปแบบคำเรียกขานจะใช้ *คำเรียกญาติ* และจะไม่แปรไปไม่ว่าผู้ให้บริการจะมีเพศใด อายุเท่าใด ต่างกันแต่ชนิดของคำที่ใช้เท่านั้น

6.2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากจะทำให้ทราบลักษณะและรูปแบบคำเรียกขานของวัยรุ่นแล้ว ยังอาจทำให้มองเห็นภาพลักษณะการใช้ภาษาของวัยรุ่นในสังคมไทยดังนี้

6.2.1. วัยรุ่นไทยมีความผูกพันกับคนในสังคมแบบญาติ สังเกตได้จากการใช้คำเรียกญาติและใช้คำเรียกญาติเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขาน คำเรียกญาติดังกล่าวใช้เรียกทั้งญาติที่แท้จริงของตนเอง และญาติเทียม ซึ่งเป็นบุคคลอื่นในสังคมแต่เปรียบเสมือนกับเป็นญาติ

6.2.2. วัยรุ่นให้ความสำคัญกับความเคารพยกย่องและความสนิทสนม ดังที่ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 35-37) ได้ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พบว่า คำเรียกขานที่ปรากฏใช้มากที่สุดมี 3 รูปแบบ คือ คำนำหน้า คำนำหน้า + ชื่อ และ ชื่อ ซึ่งการใช้คำเรียกขานทั้ง 3 รูปแบบถูกกำหนดโดยลักษณะของความสัมพันธ์ 2 ลักษณะ คือ ความเคารพ ซึ่งเปรียบได้กับ อำนาจ ของบราวน์และกิลแมน (Brown and Gilman , 1960) และ ความสนิทสนม ซึ่งเปรียบได้กับ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบราวน์และกิลแมน (Brown and Gilman , 1960) เมื่อมองตามความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม ผู้พูดที่มีความสนิทสนมหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับผู้ฟังมาก จะใช้ ชื่อ เช่นเมื่อพูดกับเพื่อน ถ้าสนิทสนมรองลงมา จะใช้ คำนำหน้า + ชื่อ เช่นเมื่อพูดกับคนคุ้นเคยกัน แต่ถ้าไม่สนิทกันเลย จะ

Copyright by Mahidol University

ใช้ คำนำหน้า เช่นเมื่อพูดกับคนไม่คุ้นเคย และเมื่อมองตามความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม ชื่อ เป็นคำเรียกขานที่แสดงว่าผู้พูดมีอำนาจเหนือผู้ฟัง เช่นญาติผู้ใหญ่เรียกญาติผู้น้อย ถ้าผู้พูดมีอำนาจเหนือกว่าแต่ต้องการแสดงความยกย่องผู้ที่ด้อยกว่าก็จะใช้ คำนำหน้า + ชื่อ และผู้พูดที่มีอำนาจน้อยกว่ามักเรียกผู้ฟังที่มีอำนาจเหนือกว่าโดยใช้ คำนำหน้า

เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในปัจจุบันในงานวิจัยนี้พบว่า มีการใช้คำเรียกขานคล้ายกับที่ ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์ และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ศึกษาไว้ คือ เมื่อมองตามความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม ชื่อ ยังคงเป็นคำเรียกขานที่ใช้ระหว่างเพื่อนและคนคุ้นเคย แสดงให้เห็นว่า ชื่อ เป็นเครื่องแสดงความสนิทสนม หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่มีส่วนที่ต่างกันคือ เมื่อพูดกับคนที่สนิทสนมน้อยกว่า ได้แก่คนไม่คุ้นเคย วัยรุ่นจะไม่ใช้ คำนำหน้า หรือ คำนำหน้า + ชื่อ แต่จะใช้ คำเรียกญาติ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความผูกพันในสังคมไทยแบบญาติที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 1 เมื่อมองตามความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม ชื่อ ยังเป็นคำเรียกขานที่ญาติผู้ใหญ่ใช้เรียกญาติผู้น้อยซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชื่อ เป็นคำที่แสดงว่าผู้พูดมีอำนาจเหนือผู้ฟัง สำหรับผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าผู้ฟัง จะเรียกผู้มีอำนาจเหนือกว่าโดยใช้ คำเรียกญาติ แทน คำนำหน้า และคำนำหน้า + ชื่อ เช่นเดียวกัน และเมื่อต้องการแสดงความเคารพหรือยกย่องผู้มีอำนาจมากกว่า ก็จะใช้ อาชีพ / ตำแหน่ง เช่นกรณีเรียกครู จากลักษณะการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นไทยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจุบัน ชื่อ ยังคงแสดงให้เห็นถึง ความเคารพและความสนิทสนมเช่นเดียวกับงานวิจัยในอดีต แต่มีเปลี่ยนแปลงไปบ้างเมื่อเรียกคนที่ไม่สนิทสนมคุ้นเคยกัน วัยรุ่นจะไม่ใช้ คำนำหน้า หรือ คำนำหน้า + ชื่อ แต่จะใช้คำเรียกญาติแทน

6.2.3. เมื่อมองตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังแบบไม่เท่าเทียมกัน แนวโน้มในการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในปัจจุบันเมื่อเรียกญาติผู้ใหญ่ จะมีการนำ ชื่อ มาเป็นส่วนประกอบของคำเรียกขานมากขึ้น จากเดิมที่ใช้ คำเรียกญาติ ตามลำพัง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับข้อสังเกตของ กัลยา ติงศภัทิย์ และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531 : 67) ที่กล่าวว่าน่าจะเป็นผลมาจากปัจจัย 2 ประการ ประการแรกคือการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงออกพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. 2456 ให้คนไทยทุกคนมีนามสกุลและให้ลงทะเบียนชื่อและนามสกุล เป็นผลทำให้ ชื่อ เป็นส่วนสำคัญมากขึ้นในวัฒนธรรมการเรียกขาน ปัจจัยอีกประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยอาจนำมาซึ่งอุดมคติและการเน้นเรื่องความเสมอภาคในสังคมไทย การเรียกญาติผู้ใหญ่ด้วย ชื่อ ก็เป็นการแสดงความเสมอภาคอย่างหนึ่ง

Copyright by Mahidol University

นอกจากนั้นยังอาจมีผลมาจากอิทธิพลของสื่อมวลชน เช่นรายการเกมส์โชว์ทางโทรทัศน์ ที่มักจะใช้ ชื่อ โดยเฉพาะชื่อเล่นเรียกขานกันเพื่อแสดงความเป็นกันเอง แต่อย่างไรก็ตามการใช้ ชื่อประกอบกับคำเรียกญาติผู้ใหญ่ก็ยังพบใช้กับญาติที่อายุไม่แตกต่างกับผู้พูดมาก ได้แก่ พี่ น้า อา ลุง ป้า มากกว่าญาติที่มีอายุแตกต่างกันมาก ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย

6.2.4. การใช้คำเรียกขานตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังแบบเท่าเทียมกัน เมื่อใช้พูดกับเพื่อนและคนคุ้นเคย วัยรุ่นจะใช้ ชื่อ เรียกกันมากที่สุด ชื่อที่ใช้พบใช้ชื่อเล่นหรือชื่อย่อมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือฉายา และชื่อจริงตามลำดับ ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของความสนิทสนม จากข้อมูลพบว่าวัยรุ่นเพศหญิงจะใช้ชื่อเล่นหรือชื่อย่อ เช่น แมว แต๋ม กุ๊ก นง สุ เรียกขานเพื่อนมากกว่าเพศชาย วัยรุ่นเพศชายมักจะเรียกขานเพื่อนโดยเฉพาะเพศเดียวกันด้วยฉายา เช่น ถึก โก่ง แว่น ยิ่งถ้าผู้พูดและผู้ฟังสนิทสนมกันมาก วัยรุ่นเพศชายบางกลุ่มจะเรียกผู้ฟังเพศเดียวกันโดยใช้ชื่อพ่อของผู้ฟัง ส่วนการใช้ชื่อจริงเรียกขานจะใช้ในกรณีที่ผู้ฟังมีชื่อจริงที่สั้น เช่น มนตรี บัญชา สุพจน์ หรือผู้พูดวัยรุ่นมีความสนิทสนมกับผู้ฟังน้อย และสำหรับการเรียกขานเพื่อนต่างเพศเมื่อวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงเรียกขานเพศตรงข้าม รูปแบบคำเรียกขานจะแปรจากการใช้ ชื่อตามลำพัง เป็น คำเรียกญาติ + ชื่อ แสดงให้เห็นถึงการไม่แสดงความใกล้ชิดมากจนเกินไปกับเพศตรงข้าม ส่วนในกรณีของคนไม่คุ้นเคย มักไม่ใช้ชื่อเล่น ชื่อย่อ ฉายาเรียกขานกัน แต่ใช้ชื่อจริงเรียกขานกันมากกว่า แสดงให้เห็นถึงความห่างเหิน

6.2.5. การใช้ ชื่อ ซึ่งแต่เดิมที่เคยพบในงานวิจัยอื่นๆ ที่ผ่านมา พบว่าเป็นการแสดงอำนาจที่ผู้ใหญ่แสดงต่อผู้น้อย ได้เปลี่ยนมาเป็นการแสดงความสนิทสนมในความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน การที่คนที่เท่ากันใช้ ชื่อ มากขึ้น และการที่ผู้น้อยใช้ ชื่อ เป็นส่วนประกอบของคำเรียกขานมากขึ้นตั้งแต่สมัยประชาธิปไตยเป็นต้นมา ในความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียมกัน แสดงว่าสังคมได้เปลี่ยนไปซึ่งอาจสรุปได้ 2 ประการคือ ประการแรก ผู้น้อยสามารถแสดงความเคารพผู้ใหญ่น้อยลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือแสดงความเท่าเทียมกันกับผู้ใหญ่มากขึ้น โดยการใช้ ชื่อเป็นส่วนประกอบคำเรียกขานผู้ใหญ่ ประการที่สองคือระหว่างคนที่เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่กับผู้ใหญ่ ผู้น้อยกับผู้น้อย จะเพิ่มความสนิทสนมโดยใช้ ชื่อ เพิ่มมากขึ้น ชื่อ ซึ่งแต่เดิมเป็นคำเรียกที่แสดงว่าผู้พูดเป็นคนที่สูงกว่าเรียกคนที่ต่ำกว่า ได้กลายเป็นเครื่องหมายแสดงความสนิทสนมและความเท่าเทียมกัน

Copyright by Mahidol University

6.2.6. การละคำเรียกขาน จะใช้เมื่อผู้พูดเกิดความไม่แน่ใจว่าควรจะใช้คำใดแทนผู้ที่พูดด้วยหรืออาจเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดไม่ต้องการแสดงว่าตนเองอยู่ในฐานะที่สูงกว่า สำหรับภาษาไทย เอมอร ตรูวิเชียร (ม.ป.ป. : 62) กล่าวว่า เราอาจจะหลีกเลี่ยงคำที่ใช้กับคนที่เราพูดด้วย ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อทั้งสองฝ่ายยังไม่สนิทสนมรู้จักกันดีพอ ไม่แน่ใจว่าจะใช้คำใดจึงจะเหมาะสม จึงหลีกเลี่ยงไปก่อนจนกว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับตัวบุคคลนั้น เช่น ทราบว่าเขามีอายุเท่าไร ทำงานอะไร คุก (Cooke, 1968) ได้ศึกษาการใช้คำสรรพนามในภาษาไทย และพูดถึงการหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนามว่า ความแตกต่างทางด้านอายุ และความขัดแย้งในใจของผู้พูด มีส่วนทำให้ไม่แน่ใจว่าจะใช้สรรพนามใดจึงเกิดการละคำเรียกผู้ที่พูดด้วย

6.3. ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต จดบันทึก และแบบสอบถาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาการใช้คำเรียกขานให้กว้างมากขึ้นอีก ดังต่อไปนี้

6.3.1. ควรศึกษาการใช้คำเรียกขานของผู้พูดในวัยอื่นเพิ่มจากงานวิจัยนี้ เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่

6.3.2. ควรศึกษาการใช้คำเรียกขานของผู้พูดและผู้ฟังในแง่ของบทบาททางสังคม บทบาทใดบทบาทหนึ่งโดยละเอียด เช่นเมื่อพูดกับญาติ หรือเมื่อพูดกับเพื่อน โดยกำหนดสถานการณ์ในการใช้คำเรียกขานให้หลากหลายออกไป

6.3.3. ควรศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน เช่น อารมณ์ ทัศนคติ เป็นต้น

Copyright by Mahidol University

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กัลยา ติงศภัทิย์, ม.ร.ว. และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2531). การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา นาคสกุล. (2538). สรรพนามในภาษาไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทย. สารสถาบันภาษาไทย, 2 (1), 19-25.

จตุพร ศิริสัมพันธ์. (2529). สรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปาน: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จารุวรรณ พุ่มพฤกษ์. (2525). การใช้คำสรรพนามของครูอาจารย์ในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

จุฑารัตน์ โล่ห์ตระกูลวัฒน์. (2536). การเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุไรรัตน์ หาญไชโยภูมิ, พันตรีหญิง. (2538). การใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

Copyright by Mahidol University

ปราณี กุลละวณิชย์, กัลยา ติงศภัทิย์, ม.ร.ว., สุดาภรณ์ ลักษณียนาวิน และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2535). ภาษาทัศนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วัฒนชัยการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่1-8. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม หน่วยที่1-8. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

มีชัย เอี่ยมจินดา. (2534). วิวัฒนาการของระบบคำบุรุษสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รังสรรค์ จันต๊ะ. (2535). การศึกษาคำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (2533). ภาษาและภาษาศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2536). ความสุภาพในภาษาไทยกรุงเทพฯ. ใน เพ็ญศรี ดุ๊ก, ไพฑูรย์ สินลารัตน์, ปิยนาถ บุนนาค และวราภรณ์ จิวชัยศักดิ์ (บรรณาธิการ), วัฒนธรรมพื้นบ้าน: ภาษา (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 26-52). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2538). ภาษากับสื่อมวลชนในทศวรรษหน้า. สารสถาบันภาษาไทย, 2 (3), 48-57.

Copyright by Mahidol University

วิไลวรรณ์ เชาวลิต. (2536). การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้: กรณีศึกษาบุคคลากรในโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุขุมาวดี ขำหิรัญ. (2536). ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. เอกสารคำสอน. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.

สุพัตรา สุภาพ. (2525). วัยรุ่นกับสังคม. วารสารมศว. ปทุมวัน, 7 (2), 1-11.

สุภาพรรณ พรหมพิทักษ์. (2514). เพื่อนกับพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น. วารสารครุศาสตร์, 1 (6), 30-35.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอมอร ตรูวิเชียร. (ม.ป.ป.). ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

Copyright by Mahidol University

ภาษาอังกฤษ

Angkab Palakornkul. (1972). A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai. Ph.D. Dissertation, University of Texas at Austin.

Braun, F. (1988). Terms of Address: Poblems of Patterns and Usage in Various Language and Cultures. Berlin: Mouton de Gruyter.

Brown, R. & Ford, M. (1964). Address in American English. In D. Hymes (Ed.), Language in Culture and Society (pp.234-244). New York: Harper and Row.

Brown, R. & Gilman, A. (1968). The Pronouns of Power and Solidality. In T.A. Sebeok (Ed.), Style in Language (pp.253-276). Cambridge, MA: MIT Press.

Cambell, R.N. (1969). Noun Substitutes in Modern Thai: a Study in Pronominality. Netherlands: Mouton.

Cooke, J.R. (1968). Pronominal Reference in Thai, Burmese and Vietnamese. California: University of California Press.

Ervin-Tripp, S.M. (1972). On Sociolinguistic Rules: Alternation and Co-occurrence. In J.J. Gumperz & D.Hymes (Eds.), Directions in Sociolinguistics (pp.213-250). New York: Holt, Rinehart and Winston.

Fasold, R. (1992). Socioliguistics of Language (3rd. ed.). Oxford, England: Blackwell.

Filbeck, D. (1973). Pronouns in Northern Thai. Anthropological Linguistics, 15(8), 345-361.

Copyright by Mahidol University

Kramer, C. (1975). Sex-related differences in address systems. Anthropological Linguistics, 17(5), 198-210.

Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Samplesize for Research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-609, 886-887.

Penalosa, F. (1981). Introduction to the Sociology of Language. Rowley, M.A.: Newbury House.

Suree Pengsombat. (1990). A Study of Pronominal Usage in Spoken Tai Song. M.A. Thesis in Linguistics, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University.

Trudgill, P. (2531). ภาษาศาสตร์เชิงสังคม [Sociolinguistics: An Introduction]. (สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคนอื่นๆ, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

Wardhaugh, R. (1986). An Introduction to Socioliguistics. Oxford, England: Basil Blackwell.

Copyright by Mahidol University

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

Copyright by Mahidol University

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ถึง ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเรื่อง "การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร" ซึ่งต้องการทราบว่าวัยรุ่นใช้คำเรียกผู้ที่พูดด้วยว่าอย่างไรบ้าง เป็นการศึกษาเพื่อทำให้ทราบถึงรูปแบบและลักษณะการใช้ภาษาของวัยนี้ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงก่อนลงมือทำและตอบคำถามให้ตรงกับความรู้สึกและสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด คำตอบของท่านจะ เป็นความลับและผลการวิจัยจะไม่มีผลกระทบอย่างใดต่อตัวท่าน <u>กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ</u> เพราะแบบสอบถามที่มีคำตอบไม่ครบถ้วนจะไม่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

(นางสาว ปัทมวรรณ วงศ์ขจร)
นักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

Copyright by Mahidol University

แบบสอบถาม
เรื่อง
การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความของคำเรียกขาน

"คำเรียกขาน คือ คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่างๆด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมอง เมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏ นับตั้งแต่ คำนำหน้า เช่น *คุณ* และจบลงที่คำลงท้าย เช่น *ครับ* ตัวอย่าง *คุณนฤมลครับ* นับเป็นคำเรียกขานคำหนึ่ง หรืออาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่อาจปรากฏระหว่าง คำนำหน้ากับคำลงท้ายก็ได้ เช่น *นฤมล*" (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2531 : 1)

คำหรือวลีที่ใช้เป็นคำเรียกขาน เช่น สรรพนาม คำนำหน้า คำเรียกญาติ คำแสดงตำแหน่ง คำเรียกอาชีพ ชื่อจริง ชื่อเล่นหรือฉายา ฯลฯ

ตัวอย่าง คำสรรพนาม ได้แก่

- คำที่ใช้กับผู้ที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน เช่น มึง เอ็ง แก ฯลฯ
- คำที่ใช้กันโดยทั่วไป เช่น เธอ หล่อน นาย หนู ฯลฯ

คำนำหน้า เช่น คุณ... ท่าน... ไอ้... อี... นาง(นัง)... ฯลฯ

คำแสดงตำแหน่ง เช่น ผู้อำนวยการ หัวหน้า ฯลฯ

คำเรียกอาชีพ เช่น ครู อาจารย์ แม่ค้า หมอ ฯลฯ

Copyright by Mahidol University

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ .... หญิง .... ชาย
2. อายุ .... ปี
3. กำลังศึกษาอยู่ชั้น ..... สถานศึกษา .....
4. ท่านอยู่ในฐานะอะไรบ้างในบ้านของท่าน

.... บุตรชาย .... พี่ชาย .... น้องชาย .... หลาน
.... บุตรสาว .... พี่สาว .... น้องสาว .... ผู้อาศัย

ตอนที่ 2 การใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

2.1. คำเรียกญาติ

<u>คำชี้แจง</u> การตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ ให้ท่านเขียนคำเรียกญาติที่ท่านใช้จริงในชีวิตประจำวัน ถ้าท่านใช้ชื่อประกอบคำเรียกญาติกรุณายกตัวอย่างด้วยเช่น พี่เจี๊ยบ คำเครือญาติในข้อใดที่ท่านไม่มี ให้ขีดเครื่องหมาย - ลงในช่องว่างนั้น

เครือญาติ	เมื่อท่านพูดกับบุคคลเหล่านี้ ท่านเรียกผู้ที่ท่านพูดด้วยว่า
ทวด	
ปู่	
ย่า	
ตา	
ยาย	
พ่อ	
แม่	
พี่ชาย	
พี่สาว	
น้องชาย	

Copyright by Mahidol University

เครือญาติ	เมื่อท่านพูดกับบุคคลเหล่านี้ ท่านเรียกผู้ที่ท่านพูดด้วยว่า
น้องสาว พี่ชายของพ่อหรือแม่ (ลุง) พี่สาวของพ่อหรือแม่ (ป้า) น้องชายหรือน้องสาวของพ่อ (อา) น้องชายหรือน้องสาวของแม่ (น้า) หลาน	

2.2. คำเรียกบุคคลอื่น

<u>คำชี้แจง</u> การตอบแบบสอบถามในส่วนนี้ให้ท่านเลือกข้อคำตอบที่ท่านใช้<u>ตามความเป็นจริง</u> โดยขีดเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าคำตอบนั้น

<u>หมายเหตุ</u> เครื่องหมาย ∅ ในคำตอบที่ให้เลือกหมายถึง การละเว้นไม่ใช้คำเรียกขานใดๆเลย ใช้ในกรณีที่ท่านไม่แน่ใจว่าจะใช้คำเรียกขานใดกับบุคคลที่ท่านพูดด้วย จึงพูดเฉพาะเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ท่านต้องการพูดเท่านั้น

1. ถ้าท่านมีปัญหาเรื่องการบ้าน ต้องการปรึกษาครูผู้สอน เมื่อท่านเข้าไปพบครูท่านนั้นในห้องพักครู ท่านจะเรียกครูว่าอย่างไร

ก. ครู
ข. คุณครู
ค. ครู + ชื่อ
ง. คุณครู + ชื่อ
จ. อาจารย์
ฉ. อาจารย์ + ชื่อ
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

2. ถ้าในโรงเรียนของท่านมีครูฝึกสอนท่านจะเรียกครูฝึกสอนว่าอย่างไร

ก. ครู
ข. คุณครู
ค. ครู + ชื่อ
ง. คุณครู + ชื่อ
จ. อาจารย์
ฉ. อาจารย์ + ชื่อ
ช. พี่ + ชื่อ
ซ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

Copyright by Mahidol University

3. ถ้าท่านไปทานอาหารที่ร้านอาหารแห่งหนึ่ง เมื่อทานอาหารเสร็จ ท่านจะเรียกพนักงานเสิร์ฟซึ่งเป็นผู้ชาย อายุน้อยกว่าท่าน เพื่อให้มาเก็บเงินค่าอาหารว่าอย่างไร

ก. บ๋อย
ข. น้อง
ค. คุณ
ง. ตี๋
จ. ∅
ฉ. อื่นๆ(โปรดระบุ) .....

4. สมมติว่าท่านต้องการทานไอศกรีม บังเอิญขณะนั้นมีรถเข็นขายไอศกรีมผ่านมา ท่านจะใช้คำเรียกชายคนขายไอศกรีมซึ่งมีอายุไล่เลี่ยกับท่านขณะสั่งไอศกรีมว่าอย่างไร

ก. ไอติม / ไอศกรีม
ข. น้อง
ค. พี่
ง. คุณ
จ. คนขาย
ฉ. ∅
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5. ถ้าท่านจำเป็นต้องนั่งรถแท็กซี่ไปทำธุระอย่างหนึ่ง เมื่อใกล้ถึงที่หมาย ท่านจะเอ่ยบอกคนขับรถแท็กซี่ให้จอดบริเวณที่ท่านต้องการ โดยใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. แท็กซี่
ข. พี่
ค. คุณ
ง. คนขับ
จ. โชเฟอร์
ฉ. ∅
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6. ถ้าท่านซื้อทอฟฟี่จากเด็กผู้หญิงคนหนึ่งอายุประมาณ 7 ขวบ เมื่อจ่ายเงินแล้ว เด็กหญิงคนนั้นไม่ได้ทอนเงินคืนมา ท่านจะเรียกเด็กคนนั้นเพื่อให้ทอนเงินว่าอย่างไร

ก. หนู
ข. น้อง
ค. ∅
ง. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

7. ถ้าคนขายน้ำในโรงอาหารของท่านเป็นเพศหญิง อายุไล่เลี่ยกันกับท่าน เมื่อท่านไปซื้อน้ำ ท่านจะเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. พี่
ข. น้อง
ค. คุณ
ง. เธอ
จ. ∅
ฉ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

Copyright by Mahidol University

8. ถ้าท่านไปซื้อเสื้อในห้างมาบุญครองกับคนขายซึ่งเป็นเพศหญิง อายุมากกว่าท่าน ท่านจะเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. เจ๊ ง. ∅
ข. พี่ จ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
ค. คุณ

9. ถ้าท่านบังเอิญเจอสมบูรณ์ เพื่อนรุ่นน้องเพศชายที่สนิทกันมากขณะเลิกเรียนจึงชวนกันกลับบ้าน ท่านจะใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. สมบูรณ์ ง. น้อง
ข. ชื่อเล่นของสมบูรณ์ จ. ∅
ค. ฉายาของสมบูรณ์ ฉ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

10. ถ้าครูวานให้ท่านไปตามสมชาย ซึ่งเรียนอยู่ห้องเดียวกันกับท่านไปพบ เมื่อท่านเจอสมชาย ท่านจะใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. สมชาย ฉ. ไอ้ + สมชาย
ข. ชื่อเล่นของสมชาย ช. ไอ้ + ชื่อเล่นของสมชาย
ค. ฉายาของสมชาย ซ. ไอ้ + ฉายาของสมชาย
ง. เธอ ฌ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
จ. มึง

11. ถ้าท่านพบสมคิด เพื่อนรุ่นพี่เพศชายซึ่งเคยร่วมงานกันในงานกิจกรรมวิชาการของโรงเรียน ขณะนั่งรถเมล์กลับบ้าน ท่านจะเรียกสมคิดว่าอย่างไร

ก. พี่ + สมคิด ง. พี่
ข. พี่ + ชื่อเล่นของสมคิด จ. ∅
ค. พี่ + ฉายาของสมคิด ฉ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

12. ถ้าท่านเจอเพื่อนรุ่นน้องชื่อสมศรีซึ่งเคยร่วมทำกิจกรรมกับท่าน ท่านจะเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. สมศรี ฉ. น้อง + ชื่อเล่นของสมศรี
ข. ชื่อเล่นของสมศรี ช. น้อง + ฉายาของสมศรี
ค. ฉายาของสมศรี ซ. ∅
ง. น้อง ฌ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
ซ. น้อง + สมศรี

Copyright by Mahidol University

310778

13. ท่านใช้คำเรียก "สมพร" เพื่อนสนิทที่สุดของท่านขณะเดินคุยกันว่าอย่างไร

ก. สมพร
ข. ชื่อเล่นของสมพร
ค. ฉายาของสมพร
ง. เธอ
จ. มึง
ฉ. ไอ้/อี + สมพร
ช. ไอ้/อี + ชื่อเล่นของสมพร
ซ. ไอ้/อี + ฉายาของสมพร
ฌ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

14. เมื่อสมปองเพื่อนรุ่นพี่เพศหญิงที่สนิทกันทักท่าน ขณะที่ท่านกำลังเดินเล่นอยู่ในห้างสรรพสินค้า ท่านจะใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. พี่ + สมปอง
ข. พี่ + ชื่อเล่นของสมปอง
ค. พี่ + ฉายาของสมปอง
ง. พี่
จ. ∅
ฉ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

15. เมื่อท่านเจอสมหมาย น้องชายของเพื่อนที่ร้านมิสเตอร์โดนัท ท่านจะเรียกสมหมายว่าอย่างไร

ก. สมหมาย
ข. ชื่อเล่นของสมหมาย
ค. ฉายาของสมหมาย
ง. น้อง
จ. น้อง + สมหมาย
ฉ. น้อง + ชื่อเล่นของสมหมาย
ช. น้อง + ฉายาของสมหมาย
ซ. ∅
ฌ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

16. ถ้าท่านพบสมเกียรติ คนข้างบ้านของท่านซึ่งมีอายุไล่เลี่ยกันที่ร้านขายของแถวบ้าน ท่านจะใช้คำเรียกสมเกียรติว่าอย่างไร

ก. สมเกียรติ
ข. ชื่อเล่นของสมเกียรติ
ค. ฉายาของสมเกียรติ
ง. คุณ
จ. ไอ้ + สมเกียรติ
ฉ. ไอ้ + ชื่อเล่นของสมเกียรติ
ช. ไอ้ + ฉายาของสมเกียรติ
ซ. ∅
ฌ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

Copyright by Mahidol University

17. ท่านใช้คำเรียกหมอสมภพ ซึ่งรู้จักกันกับพ่อของท่าน และเป็นหมอที่ท่านรักษาด้วยทุกครั้งที่ท่านป่วยว่าอย่างไร

ก. ลุง
ข. หมอ
ค. ลุง + หมอ
ง. คุณ + หมอ
จ. ลุง + สมภพ
ฉ. คุณ + ลุง + หมอ
ช. คุณ + ลุง + สมภพ
ซ. ลุง + หมอ + สมภพ
ฌ. คุณ + หมอ + สมภพ
ญ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

18. ท่านจะเรียกสมรัก ซึ่งอายุน้อยกว่าท่านและเป็นลูกสาวของร้านขายอาหารที่ท่านไปทานอาหารประจำว่าอย่างไร

ก. สมรัก
ข. ชื่อเล่นของสมรัก
ค. ฉายาของสมรัก
ง. น้อง
จ. น้อง + สมรัก
ฉ. น้อง + ชื่อเล่นของสมรัก
ช. ∅
ซ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

19. สมถวิลเป็นคนข้างบ้านวัยเดียวกับท่านซึ่งย้ายมาใหม่และเคยคุยกัน 2 - 3 ครั้ง ถ้าท่านเจอสมถวิลท่านจะใช้คำเรียกว่าอย่างไร

ก. สมถวิล
ข. ชื่อเล่นของสมถวิล
ค. คุณ
ง. คุณ + สมถวิล
จ. คุณ + ชื่อเล่นของสมถวิล
ฉ. ∅
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

20. ถ้าท่านเจอสมพิศซึ่งเป็นพี่สาวของเพื่อนสนิท ท่านจะเรียกว่าอย่างไร

ก. พี่
ข. พี่ + สมพิศ
ค. พี่ + ชื่อเล่น
ง. เจ๊
จ. เจ๊ + สมพิศ
ฉ. เจ๊ + ชื่อเล่น
ช. ∅
ซ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

21. ถ้ามีเด็กชายอายุน้อยกว่าท่าน และท่านไม่รู้จักมาก่อนมาถามทางไปเซ็นทรัลรามอินทรา ท่านจะใช้คำเรียกเด็กคนนั้นอย่างไร

ก. น้อง
ข. หนู
ค. ∅
ง. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

Copyright by Mahidol University

22. ถ้าท่านไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งและได้ดูปองชิงโชคมา แต่ท่านไม่มีปากกา ท่านต้องขอยืมจากผู้ชายที่อยู่บริเวณนั้น ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน ท่านจะเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. คุณ
ข. พี่
ค. น้อง
ง. ∅
จ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

23. ถ้าไฟในห้องเรียนดับครูวานให้ท่านไปตามภารโรงชื่อสมพลเพื่อให้มาซ่อมไฟ ท่านจะเรียกสมพลว่าอย่างไร

ก. สมพล
ข. ลุง/อา
ค. ลุง/อา + สมพล
ง. คุณ + ลุง/อา
จ. คุณ + ลุง/อา + สมพล
ฉ. ภารโรง
ช. ลุง/อา + ภารโรง
ซ. คุณ + ลุง/อา + ภารโรง
ฌ. ∅
ญ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

24. ถ้าท่านต้องการนำของไปให้เพื่อน แต่เพื่อนไม่อยู่บ้าน ท่านจำเป็นต้องฝากของไว้กับเด็กหญิงข้างบ้านที่มีอายุน้อยกว่าท่าน ท่านจะใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. น้อง
ข. คุณ
ค. เธอ
ง. หนู
จ. ∅
ฉ. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

25. เพื่อนของท่านได้แนะนำเพื่อนผู้หญิงรุ่นเดียวกันให้ท่านรู้จัก ท่านจะใช้คำเรียกเขาว่าอย่างไร

ก. ชื่อจริง
ข. ชื่อเล่น
ค. คุณ + ชื่อจริง
ง. คุณ + ชื่อเล่น
จ. เธอ
ฉ. ∅
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

Copyright by Mahidol University

26. ถ้าท่านต้องไปติดต่อทำบัตรประชาชนที่ที่ว่าการเขต ท่านจะเรียกเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้หญิงว่าอย่างไร

ก. คุณ
ข. พี่
ค. เจ้าหน้าที่
ง. พี่ + เจ้าหน้าที่
จ. คุณ + เจ้าหน้าที่
ฉ. ∅
ช. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

Copyright by Mahidol University

ภาคผนวก ข
ข้อมูลคำเรียกขานจำแนกตามรูปแบบ

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 1. คำเรียก (อาลปนะ)

เฮ้ย

รูปแบบที่ 2. สรรพนาม / คำนำหน้า

คุณ เธอ มึง ไอ้ อี ท่าน ตัวเอง นาย ตัว เอ็ง แก เรา หนู นัง ไอ้เซ่อ ไอ้เวร อีเวร ไอ้หนู อีดอก ไอ้เหี้ย อีเหี้ย ไอ้เลว ไอ้สัตว์ ไอ้ควาย เย็ดแม่ ไอ้สัตว์นรก อีแรด

รูปแบบที่ 3. คำเรียกญาติ

แม่ พ่อ เตี่ย ลุง ป้า น้า น้าสาว อา พี่ พี่สาว พี่ชาย น้องชาย น้องสาว น้อง หลาน ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อเฒ่า แม่เฒ่า แด ม่า กง อากง แน อาม่า อาแปะ อาโกว อาเจ็ก อากู๋ อาอี๊ เจ๊ ปะ มะ โต๊ะ พ่อใหญ่ แม่ใหญ่

รูปแบบที่ 4. อาชีพ / ตำแหน่ง

อาจารย์ ครู ผู้อำนวยการ หัวหน้า ตำรวจ ผู้กอง สารวัตร ผู้หมวด นายอำเภอ หมอ พยาบาล เพื่อน พระ เณร ช่าง พ่อค้า แม่ค้า ผู้จัดการ อาจารย์ใหญ่ สามล้อ แท็กซี่ ตุ๊กตุ๊ก ไอติม ลูกพี่ ป๋อย กุ๊ก ไกด์ พ่อค้าไอติม คนขาย คนขับ โชเฟอร์ ภารโรง

รูปแบบที่ 5. ชื่อ

มนตรี สุนิตย์ ประสิทธิ์ วรรณี สาธิต หน่อง แมว พันทวี โข่ง ใหม่ ตัวเล็ก หัวหยอย หน้ามอม ถึก โย่ง

รูปแบบที่ 6. คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า

เฮ้ยมึง

รูปแบบที่ 7. สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ

คุณแม่ คุณพ่อ คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา คุณพี่ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย ไอ้น้อง

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 8. คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง

คุณตำรวจ คุณหมอ คุณพยาบาล ท่านผู้อำนวยการ ท่านประธาน คุณครู

รูปแบบที่ 9. คำนำหน้า + ชื่อ

ไอ้จิต คุณประชา ตาเอก นายแว่น ไอ้หนูเหน่ง เธอ + ชื่อ อี + ชื่อ ยาย + ชื่อ คุณ + ชื่อ

รูปแบบที่ 10. คำเรียกญาติ + อาชีพ / ตำแหน่ง

ลุงหมอ ลุงภารโรง อาหมอ พี่เจ้าหน้าที่ พี่พยาบาล

รูปแบบที่ 11. คำเรียกญาติ + ชื่อ

ลุงชม น้าตุ๊ก อาเติม พี่ทิน พี่โรจน์ พี่แดง น้องหนึ่ง น้องก้อย น้องนิ่ม น้องวิทย์ น้องนุช น้องสมบูรณ์ เจ๊สมพิศ แม่ + ชื่อ ป้า + ชื่อ อา + ชื่อ พี่ + ชื่อ น้อง + ชื่อ หลาน + ชื่อ ปู่ + ชื่อ ย่า + ชื่อ ตา + ชื่อ ยาย + ชื่อ แด + ชื่อ เจ๊ + ชื่อ โก + ชื่อ โต๊ะ + ชื่อ เวาะ + ชื่อ บัง + ชื่อ

รูปแบบที่ 12. อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ

หมอสมพล หมอปราณี อาจารย์เสาวภา อาจารย์วิทยา อาจารย์อรพินธ์ อาจารย์คณิต อาจารย์เฉลิมชาติ ครูบุปผา ครูเทวี ครูเยาวมาลย์ ครูวีณา ครูอ๋อย พระ + ชื่อ อาจารย์ + ชื่อ

รูปแบบที่ 13. คำเรียก + สรรพนาม / คำนำหน้า + คำเรียกญาติ

เฮ้ยไอ้น้อง

รูปแบบที่ 14. คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + อาชีพ

คุณลุงหมอ

รูปแบบที่ 15. คำนำหน้า + คำเรียกญาติ + ชื่อ

คุณลุง + ชื่อ คุณป้า + ชื่อ คุณน้า + ชื่อ คุณอา + ชื่อ คุณปู่ + ชื่อ คุณย่า + ชื่อ คุณลุงสมภพ

Copyright by Mahidol University

รูปแบบที่ 16. สรรพนาม / คำนำหน้า + อาชีพ / ตำแหน่ง + ชื่อ

คุณหมอสมภพ

รูปแบบที่ 17. Ø (ละคำเรียกขาน)

Copyright by Mahidol University

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างคำเรียกขานในประโยค

Copyright by Mahidol University

เฮ้ย วันนี้เลิกเรียนแล้วจะไปไหนต่อ
มึง ออกตังค์ให้กูก่อนแล้วกัน
แกๆ กระเป๋าใบนี้ดูเวิร์คกว่านะ
พ่อ เดี๋ยวหนึ่งไปซื้อน้ำกับเจี๊ยบนะคะ
ไอติม ซื้อไอติมสองแท่ง
ป๋อย เก็บเงินโต๊ะนี้ด้วย
แท็กซี่ ไปสยามไปมั้ย
นุช กลับบ้านพร้อมกันเถอะ
หนิง ซื้อตั๋วให้ก่อนนะ เดี๋ยวจะเข้าห้องน้ำ
เฮ้ยมึง เค้านั่งกันอยู่ทางโน้น เสือกมานั่งอะไรแถวนี้
คุณยาย นั่งตรงนี้นะคะ หนูจะไปดูของแป๊บนึง
คุณหมอคะ ถ้าไม่มีไข้แล้วต้องทานยานี้มั้ยคะ
ไอ้ต้น พรุ่งนี้จะไปมาบุญครองกับกูรึเปล่า
คุณสมชาย เชิญห้องตรวจ 1 ค่ะ
ลุงภารโรงครับ อาจารย์นิตยาให้ไปหาที่ห้องพักครับ
น้าเปรม เย็นนี้มารับเร็วๆนะคะ
อาจารย์เสาวภาครับ พรุ่งนี้ผมขออนุญาตไม่เรียนพิเศษตอนเย็นนะครับ
เฮ้ยไอ้น้อง เก็บลูกบาสให้หน่อยสิ
คุณลุงหมอ คุณพ่อบ่นคิดถึงอยู่เมื่อไหร่จะมาทานข้าวที่บ้านคะ
Ø เอาส้มให้สองโล
Ø ปลาทอดขายยังไง

Copyright by Mahidol University

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาว ปัทมวรรณ วงศ์ขจร
วัน เดือน ปีเกิด	8 กุมภาพันธ์ 2514
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2532-2536 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2536-2542 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)
ทุนการศึกษา	ทุนการศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาบัณฑิตศึกษาเพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัย มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จ พระนางเจ้ารำไพพรรณี, พ.ศ. 2539 ทุนอุดหนุนการวิจัย มูลนิธิม.ล. จิรายุ นพวงศ์, พ.ศ. 2539 ทุนอุดหนุนการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2540

Copyright by Mahidol University

310778